

Sipoon kunta

Arviointikertomus 2024

13.5.2025

Sisällys

1.	Johdanto.....	3
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	4
1.2.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta.....	4
1.3.	Tilintarkastus	5
2.	Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely.....	6
3.	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024	7
3.1.	Tarkastuslautakunnan arvio talouden suunnittelukaudesta.....	8
4.	Toiminnan sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024	9
4.1.	Konsernipalvelut.....	9
4.1.1	Talouspalvelut	11
4.1.2	Hallintopalvelut	12
4.1.3	Henkilöstöpalvelut	12
4.1.4	Digipalvelut	13
4.2	Varhaiskasvatuspalvelut	14
4.3	Koulutuspalvelut.....	16
4.4	Arki- ja vapaa-ajan palvelut	20
4.4.1	HYTE palvelut ja niiden arviointi.....	26
4.4.2	Palveluverkon eteneminen	27
4.4.3	Työ- ja elinkeinopalvelut	28
4.5	Yhdyskunta ja ympäristö	29
5.	Sipoon Vesi liikelaitos.....	35
6.	Sipoon kuntakonsernin tytäryhtiöt	37
6.1.	Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab	38
6.2.	Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18 ja Asunto Oy Tiltalti.....	39
7.	Tarkastuslautakunnan muita huomioita.....	40
7.1.	Sisäinen tarkastus ja sisäinen valvonta ja riskienhallinta	40
7.2.	Yksittäisten pienhankkeiden eteneminen	41
8.	Loppusanat	42
9.	Allekirjoitukset	42

1. Johdanto

Tarkastuslautakunnan terveiset kuntalaisille

Vuosi 2024 oli yleisesti varsin haastava talouden ja kasvun näkökulmasta ja taloudellinen tulos jäi merkittävästi edellisvuodesta. Kunnan tilaamien sisäisten tarkastusten tulosten perusteella kunta ryhtyi korjaaviin toimenpiteisiin sisäisten prosessien parantamiseksi ja ohjeiden jalkauttamiseksi organisaatioon. Seuranta toimintatapojen jalkauttamisessa osaksi työarjen rutiineja tulee systemaattisesti jatkaa prosessien tarkastelemisessa ja tärkeiden ohjeiden jalkauttamisessa osastokohtaisesti läpi kuntaorganisaation. Valtuustossa keskusteltiin paljon kyläkoulujen tulevaisuudesta, ja uusi kouluverkkoselvitys herätti paljon kysymyksiä eikä niinkään vastauksia. Toivottavaa olisi myös, että kunnan johtavat viranhaltijat informoisivat miten keskustelut Östersundomin vesiverkostosta etenevät HSY:n ja Helsingin kaupungin kanssa. Kunnan HYTE-toimintaan ollaan saatu selkeää suunnitelmallisuuden parannusta. Laaja hyvinvointi- ja turvallisuusraportti on kattava ja edellytykset systemaattiseen tekemiseen hyvinvoinnin eteen on olemassa.

Tarkastuslautakunnan erityisiä huomioita vuodesta 2024:

- Valmistautuminen TE-toiminnan yhteensovittamisesta Keravan kaupungin kanssa
- Sisäisten tarkastusten suositusten perusteella, kunta ryhtyi useisiin korjaaviin toimenpiteisiin, joita tulee seurata jatkossakin.
- Henkilöstön sairaspotilaisten määrä väheni edelleen viime vuodesta
- Nettoasukaskasvun ollessa vain 1% (+288 asukasta) jäätin väestökasvun tavoitteista
- Kunnan taloudellinen tulos oli plussan puolella Sipoon vesi mukaan laskettuna.
- Maanmyyntitulot jäivät selvästi budjetoidusta, jonka syynä voidaan tulkita varovaisuus investoinneissa ja rakentamisessa talouden taantumassa
- Sitovien tavoitteiden toteuma parani viime vuodesta, mutta petraamista löytyy

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Sipoon kunnan vuoden 2024 hallinto ja talous on tarkastettu kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalain 121 §:n mukaan seuraavasti:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kuntalain mukaan kunnanhallitus antaa kunnanvaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2024 aikana yhteensä 14 kertaa. Arviointitehtävänsä toteuttamiseksi lautakunta on kuullut kokouksissaan viranhaltijoita ja esittänyt viranhaltijoille ja luottamushenkilöille kirjallisia tietopyyntöjä. Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman toteutumista ja pitänyt yllä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sidonnaisuusrekisteriä. Julkaistut sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kunnan verkkosivuilla <https://www.sipoo.fi/palvelu/sidonnaisuudet/>.

Tarkastuslautakunta tarkastaa ilmoitukset ennen tiedon viemistä rekisteriin ja yleiseen tietoverkkoon.

Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa johtavia viranhaltijoita ja uuden valtuustokauden luottamushenkilöitä ajantasaisten sidonnaisuusilmoitusten jättämisestä.

Kunnanvaltuuston 30.8.2021 (§ 67) valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpanoon tuli vuoden 2024 aikana muutos. Timo Bonsdorffin jäädessä pois luottamustehtävistään valitsi kunnanvaltuusto hänen tilalleen Sari Kuupon uudeksi jäseneksi Tarkastuslautakuntaan. Tarkastuslautakunta kiittää Timo Bonsdorffia työpanoksestaan tarkastuslautakunnassa ja toivotti Sari Kuupon tervetulleeksi tarkastuslautakunnan jäseneksi.

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Thomas Sundström, puheenjohtaja	Ann-Christin Nokelainen
Markus Söderqvist, varapuheenjohtaja	Anders Backström
Timo Bonsdorff 30.9.2024 asti Sari Kuuppo 30.9.2024 alkaen	Jarkko Haverinen
Laura Laakso	Harri Lehtonen
Danita Westphal	Maria Thelen

Tarkastuslautakunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja päätökset on tehty yksimielisesti (tarvittaessa äänestämällä) lautakunnan jäsenten kesken. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut Ville Kähkönen KPMG:ltä.

Tarkastuslautakunta on laatinut vuosittaisen arviointikertomuksensa kunnanvaltuustolle vuodelta 2024. Arviointi on perustunut pöytäkirjatietoihin, vuoden 2024 julkaistussa tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin, tilintarkastajan yhteistyöhön, viranhaltijoiden haastatteluihin sekä viranhaltijoille ja kunnanvaltuutetuille esitettyihin kirjallisiin tiedusteluihin. Tarkastuslautakunta päivitti arviointisuunnitelmaansa syksyllä 2024. Arviointikertomuksen sisällöstä ja kannanotoista päättää tarkastuslautakunta yhdessä. Tarkastuslautakunta on seurannut myös tilintarkastussuunnitelman toteutumista.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus ja valiokunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt suositukset ja havainnot, ja antavat lokakuun 2025 loppuun mennessä lausunnon valtuustolle, mihin toimenpiteisiin esitettyjen suositusten ja havaintojen johdosta on ryhdytty.

1.3. Tilintarkastus

Kunnan vuoden 2024 hallinto ja talous on tarkastettu kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Lakisääteisten tilintarkastuspäivien lukumäärä on arviolta 37 tarkastuspäivää. Sen lisäksi tulevat lautakunnan sihteerintehtävät ja mahdollisesti ostettavat asiantuntijapalvelut. Tilintarkastusyhteisö antaa lautakunnalle kirjallisia ja suullisia raportteja tarpeen mukaan. Tilintarkastuskertomus annetaan tilinpäätöksen tarkastamisen jälkeen valtuustolle.

Tilintarkastusyhteisönä tilikausilla 2021-2024 toimii KPMG Oy Ab. Kunnanvaltuusto teki hankintapäätöksen 24.5.2021 (§ 55). Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT, CIA Martin Slotte. Tilintarkastuspalvelut tilikausille 2025-2028 kilpailutettiin alkuvuodesta 2025. Kilpailutuksen voitti KPMG ja Tarkastuslautakunnan esityksestä Kunnanvaltuusto valitsi KPMG:n tilintarkastuspalveluiden toimittajaksi tilikausille 2025-2028.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman toteutumisesta. Tilintarkastaja on antanut tarkastuslautakunnalle vuoden 2024 tilintarkastuksesta kaksi kirjallista raporttia. Nämä raportit ovat lisäksi toimitettu kunnanjohtajalle, talousjohtajalle ja laskentapäällikölle. Tarkastuslautakunnan kokouksessa 8.4.2025 talousjohtaja esitteli kunnan toimenpidesuunnitelmia vuosien 2023-2024 tilintarkastusraporteissa esiin nousseille havainnoille ja toimenpidesuosituksille.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnan vastineet tilintarkastusraportteihin raportoidaan tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle vuosittain.

2. Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely

Kunnanhallitus on antanut lausunnon vastineista vuoden 2023 arviointikertomuksen perusteella. Lausunto valmistui syyskuun lopussa ja on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 23.9.2024. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnanhallituksen antaman lausunnon vuoden 2023 arviointikertomuksesta 30.9.2024. Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 10.10.2024 käsitellyt valtuuston hyväksymän kunnanhallituksen lausunnon. Tarkastuslautakunta kiittää kunnanhallitusta vuoden 2023 arviointikertomuksen vastineista. Vastineihin oli pääosin vastattu varsin pitkin sanakääntein. Vuoden 2023 arviointikertomuksen suosituksista valtaosassa on ryhdytty tavalla tai toisella toimenpiteisiin ja niiden myönteisiä vaikutuksia on joidenkin osalta ollut havaittavissa ja osassa myönteiset vaikutukset toivottavasti näkyvät pidemmällä aikavälillä.

Tarkastuslautakunta ei havainnut vuoden 2024 tilinpäätöksessä, että ostoja olisi pilkottu pienempiin osiin paremman läpinäkyvyyden vuoksi. Vastineessa Tarkastuslautakunnalle luvattiin tuoda ehdotus kulujen pilkkomisesta. Asian ympäriltä Tarkastuslautakunta keskusteli kunnanjohtajan ja talousjohtajan kanssa 8.4.2025 Tarkastuslautakunnan kokouksessa, mutta konkreettisia toimenpide-ehdotuksia emme saaneet. Ostopalveluiden pilkkominen nähtiin teknisesti haastavaksi ja työlääksi yleisen tiliöintilogiikan vuoksi. Läpinäkyvyyden vuoksi tähän kannattaa kuitenkin löytää ratkaisuja ja tuoda konkreettisia vaihtoehtoja kirjallisesti seuraavalle Tarkastuslautakunnalle.

3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024

Vuosi 2024 oli toinen toimintavuosi kunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen jälkeen. Vuoden 2024 taloudellinen tulos verrattuna viime vuoteen oli selkeästi heikompi, ja näkyy hyvin, kun verrataan vuosikatetta, alaskirjausten määrää ja tilikauden tulosta.

Kunnan (kunta ja Sipoon Vesi) toimintakate kasvoi vuoden 2023 tilinpäätöksen 64,7 M€:sta 69,9 M€ vuonna 2024. Vuoden 2024 tilinpäätöksen käyttötalouden (kunta ilman Sipoon Vettä) toimintakate alitti muutetun talousarvion 0,6 M€:lla. Tilikauden tulos oli 0,18 M€ ja tilikauden ylijäämä 1,38 M€. Toimintakulut alittuivat 2,5 M€ ja toimintatuotot alittuivat 1,9 M€.

Kunnanhallituksen toimintakate toteutui -3,7 M€, Konsernipalveluiden 1,0 M€, Arki ja vapaa-aika-toimialan 0,7 M€, Varhaiskasvatuksen 0 M€, Koulutuksen 1,0 M€ ja Yhdyskunta ja ympäristö -toimialan 1,5 M€ budjetoituun verrattuna.

Tilikauden 2024 vuosikate (ml. Sipoon Vesi) oli 11,2 M€ ja tilikauden tulos poistojen ja arvonalentumisten jälkeen 0,5 M€. Poistoero- ja varausten muutoskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,2 M€.

Vuosikate kattoi juuri ja juuri suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset, joten kunnan talous voidaan tulkita olleen tasapainossa vuonna 2024. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 10,2 M€ ja alaskirjaukset 0,5 M€.

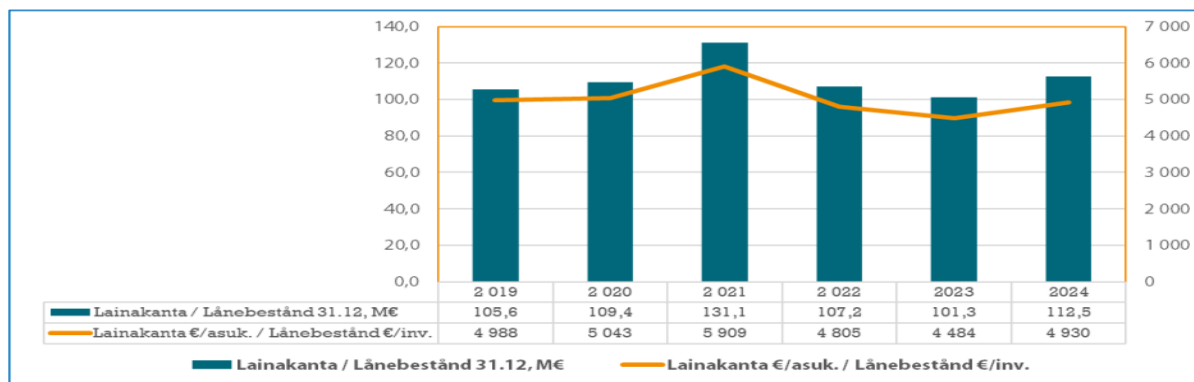
Ulkoiset kulut kasvoivat yli edellisvuoteen verrattuna 2,7 % vuonna 2024.

1 000 €	2024	2023
Ulkoiset kulut yhteensä / Externa kostnader sammanlagt	- 83 795	- 81 540
Henkilöstökulut / Personalkostnader	- 47 321	- 45 348
Palvelujen ostot / Köp av tjänster	- 19 774	- 20 266
Aineet, tarvikkeet ja tavarat / Material, förnödenheter och varor	- 6 512	- 6 432
Avustukset / Bidrag	- 5 571	- 5 814
Muut toimintakulut / Övriga verksamhetskostnader	- 4 618	- 3 681

Kunnan verorahoitus toteutui 0,6 M€ budjetoitua pienempänä. Verotuloja kertyi yhteensä 60,6 M€ kun se edellisvuonna oli 62,4 M€. Verotuloista kiinteistöveron osuus jatkoi nousuaan 13,2 M€ (11,6 M€), joka näyttää kasvavan tasaisen varmasti nousten jopa 1,8 M€ edellisvuodesta ja 4,3 M€ neljässä vuodessa. Valtionosuuksia kunta vastaanotti 22,1 M€, eli ei merkittävää eroa edellisvuoteen verrattuna.

Maanmyyntivoitot jäivät selvästi tavoitteista (5,2 M€) ja olivat yhteensä 1,8 M€ vuonna 2024. Vertailuna, vuonna 2023 ne olivat 4 M € ja vuonna 2022 maanmyyntivoitot olivat ennätyselliset 13,7 M€.

Velkamäärä kasvoi vuoden 2024 aikana 112,5 miljoonaan euroon, kun se vuoden 2023 lopussa oli 101,3 M€. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 4930 € / asukas. Sipoon laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8 vuoden 2024 tilinpäätöksessä, joka kyseisen mittarin mukaan viittaa Sipoon lainanhoitokyvyn olleen heikolla tasolla. Lisäksi, kun Sipoon omavaraisuusaste oli 50,4 % ja suhteellinen velkaantuminen 148,8 %, kertoivat tunnusluvut taloudellisesti haastavasta vuodesta. Lainamäärä on kuitenkin pysynyt kuluvalta valtuustokaudella kohtuudella kurissa, mutta painetta lainamäärän kasvuun tulee olemaan seuraavien vuosien tulevia, varsin suuria, investointeja silmällä pitäen. Investointeja päätettäessä ei tule unohtaa vastuullista talouden hallintaa.

3.1. Tarkastuslautakunnan arvio talouden suunnittelukaudesta

Sipoon kunnan lainakannan keskikorko 31.12.2024 oli 1,68 % kun se vuotta aiemmin oli 1,12 % ja vain 0,35 % vuoden 2022 vuoden lopussa. Korkokulut kohosivat vuonna 2024 jo vajaaseen 2 M€.

Korkomarkkinoilla on ennustettu kuitenkin laskevia korkoja jo jonkin aikaa mutta Yhdysvaltojen, tullipäätökset ovat aiheuttaneet korkomarkkinoille merkittävää epävarmuutta, joka näyttäisi jatkuvan.

Kunta on jatkanut varsin aktiivista maa-alueiden ostoa vuoden 2024 aikana. Tulkittavissa on, että markkinatilanne maahinnan osalta on edelleen ollut otollinen kunnan näkökulmasta ja maanomistajat ovat olleet halukkaita myymään. Infrainvestoinnit mm NG8 kaava-alueelle vaikuttavat näillä näkymin olevan merkittäviä suunnitelmakaudelle 2025-2028.

Vuoden 2025 talousarviossa ennustetaan talouden suunnitelmakausille 2026-2027 olevan hiukan alijäämäisiä. Yleisen taloudellisen tilanteen tuomat haasteet verotulokertymään, valtionosuuksien mahdollinen negatiivinen kehitys sekä TE-muutoksen tuomien kustannusten nousut pyritään tasapainottamaan kunnan taloudessa sopeuttamalla menoja ja lisäämällä tuloja.

Ukrainan sota ja makrotalouden varsin latteat ennusteet jatkuvat edelleen ja sen tuomat muut vaikutukset on pitänyt talouskasvun otteessaan. Kunnilla läpi maan on samat haasteet tulevien vuosien tarkemmassa ennustamisessa ja valtiovarainministeriössä työn alla oleva uusi valtiotukimalli kunnille valmistunee vasta vuonna 2027. Samaan aikaan on jälleen todettava, että lähtökohtaisesti hyvällä taloudenpidolla ja omien vahvuuksien panostamisella, edellytykset talouden hyvään tasapainoon on Sipoossa myös jatkossa. Valtuuston hyväksymät asuinkaavat tukevat myös pidemmän aikavälin strategian mukaista väestönkasvua.

4. Toiminnan sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024

Vuodelle 2024 asetetut sitovat tavoitteet perustuvat valtuustokauden 2022-2025 strategiaan.

Sipoon kunnan strategiassa vuosille 2022–2025 on asetettu		
1 Strategian perusedellytykset	2 Painopisteiksi	3 Keinoiksi
a) A sukkaiden hyvinvointi ja turvallisuus	a) A suminen	a) H enkilöstö
b) K unta kehittyy kestävästi	b) E linvoima	b) H yvä hallinto
c) T alous on tasapainossa	c) P iikkuminen	c) K umppanuudet
	d) S ivistys	

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan osastokohtaisia sitovia tavoitteita oli vuoden 2024 talousarviossa asetettu 35 kpl. Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnan vuoden 2024 sitovista tavoitteista toteutui 22 kpl, kuusi (6) tavoitetta ei toteutunut, viisi (5) tavoitetta toteutui osittain ja kaksi (2) tavoitetta ei voitu arvioida. Näin ollen **63 % vuoden 2024 sitovista tavoitteista toteutui** tarkastuslautakunnan arvion mukaan. Vastaava luku edellisenä vuonna (v 2023) oli 44 %. Sipoon veden ja konserniyhtiöiden sitovat vuositavoitteet ovat laskettu erikseen. Kunta oli omassa tilinpäätöksessään arvioinut sitovien tavoitteiden määrän olleen 39 kpl.

4.1. Konsernipalvelut

Konsernipalveluiden vastuualueisiin kuuluu hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut sekä digihallinto. Konsernipalveluille oli talousarviossa asetettu valtuustoon nähden kuusi (6) sitovaa tavoitetta vuodelle 2024. Osaston oma arvio oli, että kuudesta tavoitteesta saavutettiin kolme (3) ja loput kolme (3) tavoitetta saavutettiin osittain. Sen sijaan tarkastuslautakunnan yksimielisen tulkinnan mukaan näistä kuudesta (6) sitovasta tavoitteesta kaksi (2) tavoitetta saavutettiin, yksi (1) tavoite saavutettiin osittain ja kolme (3) tavoitetta jäi toteutumatta.

1. Parannetaan lastemme ja nuoremme hyvinvointia				
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kokonaisvaltainen suunnitelman laadinta lasten ja nuorten henkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kehittämiseksi		Konsernipalvelut	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Suunnitelma valmis ja toimintaohjelma käynnistetty	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Suunnitelma on tehty, etenee suunnitelman mukaisesti			
TLK kommentti	Kunta liittyi Planet Youth ohjelmaan, joka tähtää kehitystuloksia pitkällä tähtäimellä. On syytä kuitenkin olla valppaana ja muistaa, että myös monipuolisiin, heti tuloksia tuoviin toimenpiteisiin tulee panostaa.			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Toteutetaan tuottavuusohjelma siten, että sen toimenpiteet vaikuttavat täysipainoisesti vuodesta 2026 eteenpäin		Konsernipalvelut	Toteutunut osin	Ei toteutunut
Mittari	Tuottavuusohjelma valmis kevään aikana (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	50	
Eteneminen	Tuottavuusohjelma valmistui kevään aikana Konsernipalveluiden osalta. Koko organisaation tasoinen tuottavuusohjelma on jäänyt resurssivajeen takia taustalle vuoden 2024 aikana			
TLK kommentti	Koska mittarin mukaan tuottavuusohjelma (tulkittu koko kuntaorganisaatiota kattavaksi) piti olla valmiina kevään aikana, tavoite jäi saavuttamatta.			

4. Rakennetaan huomisen Sipoolle tasapainoinen käyttötalous ilman tulonveronkorotuksia

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Toteutetaan kustannusvertailu KUUMA-seudun kuntiin: Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Hyvinkää. Nurmijärvi, Tuusula ja Kirkkonummi. Lisäksi Mustasaari.		Konsernipalvelut	Toteutunut osin	Ei toteutunut
Mittari	Kustannusvertailu valmis kevään aikana (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	75	
Eteneminen	Kustannusvertailua ei saatu tehtyä kevään aikana, joten tavoite ei toteutunut aikataulussaan. Kustannusvertailu kuntiin on kuitenkin rakennettu uuteen Johdon työpöytäan ja vertailutietoa on ollut saatavissa elokuusta alkaen			
TLK kommentti	Koska mittarin mukaan kustannusvertailu piti olla valmiina kevään aikana, tavoite jäi saavuttamatta.			

10. Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Uudistamme kunnan henkilöstöä koskevan perehdytysaineiston		Konsernipalvelut	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Perehdytysmateriaali laadittu (kyllä=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Uusien työntekijöiden perehdytysprosessi on uusittu ja perehdytysohje on laadittu. Esihenkilöille on järjestetty kolme työpajaa, joissa prosessia ja materiaalia on käsitelty.			
TLK kommentti	Toteutunut.			

11. Rakennamme mahdollisuuden asioida kaikissa palveluissa digitaalisesti

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Sähköisen arkiston käyttöönotto		Konsernipalvelut	Toteutunut	Toteutunut osittain
Mittari	Käyttöönotto tehty (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Sähköinen arkisto on otettu käyttöön.			
TLK kommentti	Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa sivulla 97 (Hallintopalvelut) mainitaan seuraavaa: "Hallintopalvelut-yksikkö jatkoi sähköisen arkistoinnin ja digitoinnin hanketta yhteistyössä Digihallinto-yksikön kanssa. Sähköisen arkiston laajamittaisen käyttöönoton arvioidaan toteutuvan vuonna 2025." Näin ollen Tarkastuslautakunta tulkitsee tavoitteen toteutuneen vain osittain.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Vanhan Kuntalan arkiston tyhjennys (digitalisointi tai puhdistus ja siirto)		Konsernipalvelut	Toteutunut osittain	Ei Toteutunut
Mittari	Arkisto tyhjä (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	50	
Eteneminen	Vanhan Kuntalan arkistoa on tyhjennetty paljon vuoden aikana. Tavoitetta kirjattaessa rakennuksen purkaminen oli allokoitu vuodelle 2025. Kun purkaminen on siirtynyt, on Konsernipalvelut (johtoryhmä) arvioinut tilannetta uudelleen. Digitointi, puhdistus ja siirto on edullisempaa, kun siihen ei laiteta toimittajille aikapainetta, joten taloudellisista syistä johtuen Konsernipalveluissa päätettiin, että viimeiset arkistossa olevat materiaalit digitoidaan ja/tai puhdistetaan vasta vuoden 2025 aikana. Tämä päätös on raportoitu osavuositarkastuksessa 2/2025			
TLK kommentti	Koska mittari sanoo Arkisto Tyhjä, jäi tavoite saavuttamatta vaikkakin puolet arkistosta olikin tyhjennetty.			

4.1.1 Talouspalvelut

Tarkastuslautakunta on aiemmin todennut olevansa huolestunut siitä, että SOTE uudistuksen jälkeen taloushallinnon henkilöstöä on supistettu, vaikka työmäärä ei suhteessa ole vähentynyt merkittävästi. Oman toiminnan ja prosessien kehittämiseen ei ole löytynyt tarpeeksi aikaa Sisäisen tarkastuksen tulokset yritys- ja maksuaikakorttien käytöstä kunnassa herätti paljon huomiota vuonna 2024, josta Tarkastuslautakunta käsittelee asiaa jo edellisvuoden arviointikertomuksessaan. Lisäksi kaksi muuta, jo vuonna 2023 tilattua sisäistä tarkastusta liittyen hankintoihin ja investointeihin yhdyskunnan ja ympäristön toimialaan, valmistuivat loppuvuodesta 2024. Sisäisistä tarkastuksista lisää kappaleessa 7.1. Talousjohtaja Pekka Kivilevo jäi eläkkeelle kunnan palveluksesta 1.8. alkaen ja uusi talousjohtaja Tuula Ahvonen aloitti työnsä marraskuussa 2024.

Tarkastuslautakunta suosittelee edellisvuoden tapaan, että talouspalveluyksikön kaventuneita henkilöstöresurssien riittävyyttä seurataan, jotta aikaa on riittävästi yksikön oman toiminnan prosessien kehittämiseen. Mahdollisten tulevien Inhouse-lakimuutosten tuomat tehtävät myös saattavat tuoda haasteita ja lisätyötaakkaa.

4.1.2. Hallintopalvelut

Hallintopalvelut-yksikössä merkittäviä tapahtumia vuodelta olivat presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit.

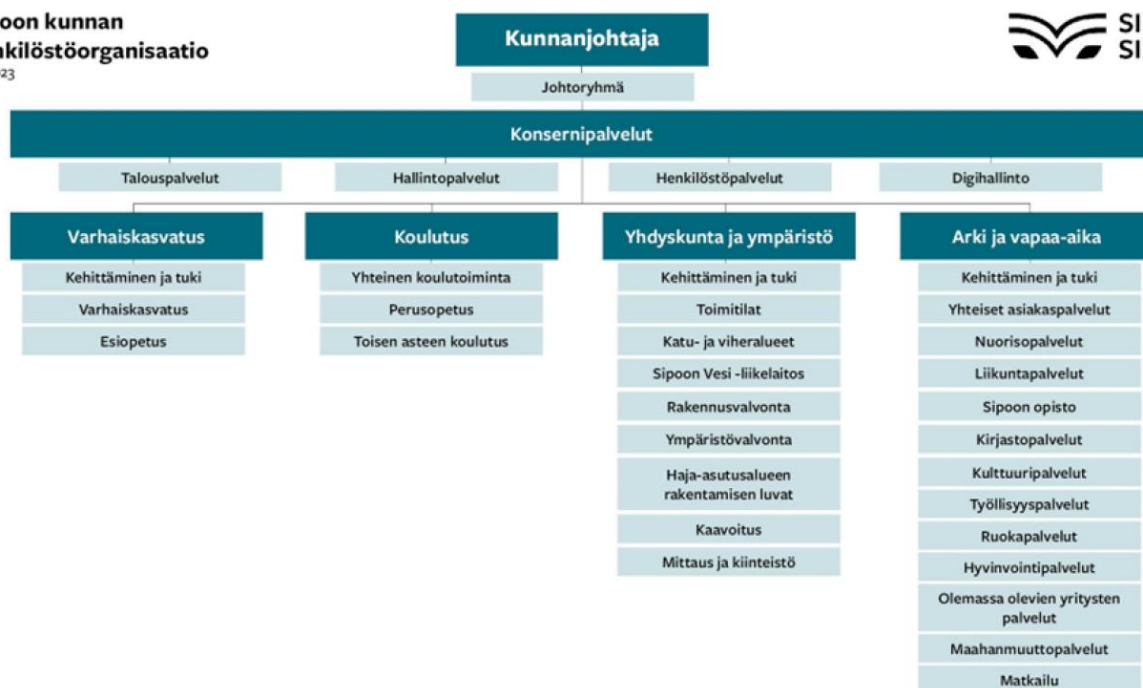
Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto aloitettiin. Hallintosäännön isompaa päivitystä on myös valmisteltu yhdessä kunnanhallituksen puheenjohtajiston kanssa. Päivitetty hallintosääntö uuden luottamushenkilöorganisaatiomallin mukaan tuodaan päätöksentekoon ennen uuden valtuustokauden alkua.

Tarkastuslautakunta ihmettelee, miksi viranhaltijapäätösten liitteet tavanomaisesta poiketen eivät löydy kunnanhallituksen kokousten pöytäkirjoista syyskuun-joulukuun 2024 ajalta.

Tarkastuslautakunta kehottaa, että jatkossa vanhusneuvostojen kokousten esityslistat ja pöytäkirjat laaditaan ja dokumentoidaan asianmukaisesti. Selkeitä puutteita oli havaittavissa asianhallintajärjestelmässä vuoden 2024 vanhusneuvostojen pöytäkirjoissa.

4.1.3 Henkilöstöpalvelut

**Sipoon kunnan
henkilöstöorganisaatio**
1.5.2023

Kunnan palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa yhteensä 926 henkilöä. Palvelussuhteista oli vakituisia 736 (v 2023 vastaavasti 732) ja määräaikaista 190 (v 2023 vastaavasti 213).

Sipoon kunnan henkilöstö	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstömäärä	1305	1306	1265	945	926
Henkilöstökulut	60,7 M€	59,4 M€	61 M€	46 M€	48 M€
Vakinaiset työsuhteet määrä/osuus	1003/77%	1005/77%	989/78%	732/77%	736/80%
Vakituisien työntekijöiden keski-ikä	46,3 v	46,9 v	47,4 v	47,1 v	47,1 v
Sairauspoissaolopäivät yhteensä	19 426	21 021	25 232	15 107	12 996
Sairauspoissaolopv työtatur. takia	231	247	322	328	353
Vanhuuseläkkeelle jääneet / keski-ikä	16/64v	13/64,1v	30/64,5v	12/63,5v	15/64,7v
Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet	3	4	2	2	1
Avoimet työpaikat	234	311	388	331	318

Taulukon luvut pohjautuvat v 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 tilinpäätös- ja henkilöstöraporttitietoihin

Tarkasteltaessa sairauspoissaolojen muutosta edellisvuoteen on hienoa huomata, että sairauspäiviä on ollut 2111 päivää vähemmän vuonna 2024. Työterveyshuollon kustannukset laskivat edellisvuodesta noin 45 000 €, niiden ollessa vajaa 500 000€ vuonna 2024. Työtaturmien vuoksi aiheutuneet poissaolopäivät kasvoivat edelleen viime vuodesta. Vaikka valtakunnallisessa vertailussa tapaturmien määrä on Sipoossa valtakunnallista tasoa alhaisempi, on työtaturmien ennaltaehkäisyyn syytä yhä vahvemmin panostaa. Yleisin syy tapaturmille oli liukastumiset, kompastumiset ja kaatumiset. Toiseksi eniten tapaturmia aiheutui äkillisestä fyysisestä tai psyykkisestä kuormituksesta, jotka liittyivät työssä tapahtuviin väkivaltatilanteisiin. Tilanteet ovat peräisin varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toimialoilta.

Tarkastuslautakunta toistaa viime vuoden tapaan, että työtaturmien monipuolisiin ennaltaehkäiseviin toimiin on syytä panostaa yhä vahvemmin.

Henkilöstökyselynä vuonna 2024 oli vuorossa kyselyistä se suppeampi versio, eli sosiaalisen pääoman kysely. Kyselyn osallistumisprosentti oli 55 %. Tulokset olivat parantuneet vuoden 2022 vastaavasta kyselystä.

4.1.4 Digipalvelut

Digipalveluiden budjettitoteuma alittui talousarviosta edellisvuoden tapaan myös vuonna 2024. ICT-infrahankkeita ei saatu tehtyä suunnitellusti ja siirtyvät eteenpäin.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että hankkeiden etenemistä pyritään edistämään ilman viiveitä mahdollisuuksien mukaan.

Kyberturvallisuuden tilanne on muuttunut merkittävästi ja kunnan tietoturvaan on syytä panostaa.

Tietotilinpäätöksessä kuvataan kattavasti tiedonhallintaan liittyviä asioita. On hyvä, että tietotilinpäätöksessä ovat myös selkeät toimenpiteiden kehittämisen painopisteet asetettu vuodelle 2025.

4.2 Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatukselle oli asetettu kolme (3) sitovaa tavoitetta vuodelle 2024. Kunta arvioi kaikkien kolmen tavoitteen toteutuneen. Tarkastuslautakunta yhtyy arvioon ja toteaa samaan hengenvetoon, että tavoitteet olivat kyllä etukäteen jo varsin helposti saavutettavissa.

1. Parannetaan lastemme ja nuoremme hyvinvointia				
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Lasten liikunta-aktiivisuutta tuetaan järjestämällä huoltajille ja lapsille yhteisiä toiminnallisia ulkotapahtumia kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä		Varhaiskasvatus	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Jokaisessa päiväkodissa, perhepäivähoidossa sekä esiopetusryhmässä järjestetään vähintään yksi toiminnallinen perheiden ulkotapahtuma vuoden 2024 aikana. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Kaikissa varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköissä on järjestetty vähintään yksi toiminnallinen tapahtuma yhdessä perheiden kanssa vuoden 2024 aikana			
TLK kommentti	Toteutunut			

10. Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti				
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Henkilökunnalle suunnatut Mapakoulutukset aloitetaan. Koulutus antaa valmiuksia lasten väkivaltatilanteiden ja aggressiivisen käyttäytymisen ennaltaehkäisyyn ja turvalliseen hoitoon.		Varhaiskasvatus	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä vähintään 10% on suorittanut koulutuksen vuoden 2024 aikana. Koulutuksella parannetaan henkilökunnan osaamista ja saadaan varmuutta haastaviin vuorovaikutustilanteisiin (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Kaksi koulutustilaisuutta järjestettiin suunnitelman mukaisesti, ja niihin osallistunut henkilöstömäärä ylitti asetetun 10 % tavoitteen (29/230 henkilöä).			
TLK kommentti	Toteutunut. Tämä on tärkeä koulutus, jonka osallistujamäärää olisi hyvä kasvattaa jatkossa.			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Varhaiskasvatuksen työntekijöiden veto- ja pitovoimaa kasvatetaan uusien työntekijöiden perehdytys ja mentorointiohjelmalla. Perehdytyksen käsikirjaa uudistetaan.		Varhaiskasvatus	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Mentorointimenetelmän kokeilu uusille työntekijöille aloitetaan vähintään neljässä päiväkodissa toimintavuoden 2024 aikana. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0	100	
Toimenpide	Mentoroinnit suoritettu neljässä yksikössä syksyn 2024 aikana. Lisäksi perehdytysmateriaalin uudistaminen on käynnistetty			
TLK kommentti	Toteutunut.			

Vuonna 2024 Sipoon varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä jatkoi kasvuaan. Tarkastuslautakunta katsoo, että kunta on onnistunut vastaamaan palvelutarpeeseen pääosin hyvin, mutta henkilöstön saatavuus on ollut merkittävä haaste etenkin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Tämä on vaikuttanut mm. ryhmäkokoihin ja henkilöstön jaksamiseen. Kunnan toimenpiteet rekrytoinnin kehittämiseksi, kuten yhteistyö koulutuksen tarjoajien kanssa ja sijaisrekisterien vahvistaminen, ovat perusteltuja ja kannatettavia, jotta palvelut ovat mitoitukseltaan riittäviä.

Tarkastuslautakunta suositaa, että henkilöstön saatavuuteen ja työhyvinvointiin panostetaan edelleen järjestelmällisesti.

Varhaiskasvatuksen investoinneista mainittakoon Landsängens daghem valmistuminen elokuussa, joka on ollut helpottava täydennys kunnan palveluverkkoon. Päiväkodin alkuperäinen hankintamuoto oli leasing, mutta päiväkotia hankittiin kunnan omaisuudeksi elokuussa 2024. Nikkilän varhaiskasvatusratkaisuvaihtoehtoja selvitettiin omana työnään.

Hyvä että erilaisia hankintamuotoja arvioidaan kunnan edun mukaisesti.

Laskentaperuste varhaiskasvatuksen kustannuksiin per lapsi on Sipoossa uudistunut vastaamaan yleistä käytäntöä, josta roima nousu kustannuksissa per lapsi vertailulukujen valossa. Jo toista vuotta lakimuutoksen jälkeen yhä nuorempia lapsia tuodaan päiväkoteihin, mikä on kasvattanut varhaiskasvatuksen kustannuksia. Tämä saattaa näkyä hieman suuremmissa verotuloissa kunnalle, kun vanhempien aika vanhempainvapaalla lyhentyy. Täysin toinen asia on kuitenkin se, ovatko lakimuutoksen kokonaisvaikutukset pidemmällä aikavälillä yhteiskunnallisesti positiiviset vai negatiiviset.

Tunnusluvut / Nyckeltal	2022	2023	2024
Kulut € per asukas / Kostnader € per invånare	728	824	869
Varhaiskasvatus ja esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus, kunnallinen, lapset / Kommunal småbarnspedagogik och småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisning, antal barn	793	866	879
Varhaiskasvatus ja esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus, palveluseteli, Sipoo, lapset / Småbarnspedagogik och småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisning, servicesedel, antal barn i Sibbo	211	135	129
Varhaiskasvatus ja esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus, palveluseteli, muut kunnat, lapset / Småbarnspedagogik och småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisning, servicesedel, antal barn i övriga kommuner	25	21	22
Avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta, kunnallinen, lapset / Kommunal klubbverksamhet inom öppen småbarnspedagogik, antal barn	43	40	34
Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä, lapset / Stöd för privat vård och kommundillägg, antal barn	71	72	72
Kotihoidontuki ja kuntalisä, lapset / Stöd för hemvård och kommundillägg, antal barn	230	226	173
Kustannukset euroa/lapsi, kunnallinen /Kostnader euro/barn, kommun	12 029	14 101	17 442
Kustannukset/paikka/euroa, palveluseteli, Sipoossa ja muissa kunnissa / Kostnader/plats/euro, servicesedel, i Sibbo och övriga kommuner	7 330	13 293	12 365
Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. sisältäen esiopetusikäiset (Facta, kuntarekisteri) / Antal 1–6-åringar i kommunen 31.12 inklusive barn i förskoleåldern (Kommunregistret Facta)	1 376	1 379	1 337
Väestön esiopetusikäiset 31.12. (Facta, kuntarekisteri) / Antal barn i förskoleåldern i kommunen 31.12 (Kommunregistret Facta)	264	238	245

4.3 Koulutuspalvelut

Koulutuspalvelujen toimialalla oli asetettu viisi (5) sitovaa tavoitetta, joista kunta arvioi kaikkien viiden (5) tavoitteen toteutuneen. Tarkastuslautakunta arvioi omassa näkökannassaan yhden tavoitteen toteutuneen, kahden osittain toteutuneen ja kahden tavoitteen osalta arvioita ei pystytty tekemään.

Tarkastuslautakunnan esittämiin lisäkysymyksiin sitovien tavoitteiden osalta koulutuspalveluille ei saatu vastausta. Kirjallisiin tietopyyntöihin tulisi vastata kohtuullisessa ajassa tai pyydettyyn määräaikaan mennessä.

Kuntalain 124 §:n mukaan tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtäväkseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisenä arviointitehtävän hoitamiseksi.

1. Parannetaan lastemme ja nuoremme hyvinvointia

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja vaikuttamis- mahdollisuuksia lisätään konkreettisia osallistumismuotoja kehittämällä koulukohtaisesti. Osallisuus lisää tutkitusti lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta sekä tukee säännöllistä koulunkäyntiä.		Koulutus	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Kunnan oma hyvinvointikysely (kyllä=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0	100	
Mittari	Kunnan hyvinvointikyselyssä on tapahtunut myönteistä kehitystä oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuuden suhteen tai mikäli kehitys on negatiivinen, tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Hyvinvointikysely toteutettiin lokakuussa 2024			
TLK kommentti	Hyvinvointikysely on tehty ja tulokset käsitelty sivistysvaliokunnan kokouksessa.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Positiivista ja yhteisöllistä koulukulttuuria rakennetaan koulukohtaisilla ohjelmilla. Koulut noudattavat 1.8.2023 käyttöön otettua poissaolomallia poissaolojen seurannassa.		Koulutus	Toteutunut	Toteutunut osin
Mittari	Lukuvuosisuunnitelman toteutumisen arviointi. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0	50	
Mittari	Tuntimerkintöjen yhtenäistäminen poissa- olojen osalta on toteutettu. Ohjeistus tuntimerkintöjen käyttöön on laadittu ja sitä on noudatettu (toteutunut=100, ei=0)	0	100	
Eteneminen	Tuntimerkintöjä seurataan yhtenäistetyllä mallilla. Poissaoloseuranta on myös tämän mallin mukaista. Poissaoloista hälytetään automaattisesti huoltajia ja niiden syistä keskustellaan.			
TLK kommentti	Ensimmäistä mittaria on haastava arvioida, kun se ulottuu kevääseen 2025. Näin ollen tarkastuslautakunta tulkitsee mittareiden toteuman pistetasolla olevan oikein, mutta tavoitteen osalta se on osittain toteutunut.			

9. Lasten ja nuorten oppimistulokset valtakunnan ensimmäisessä neljänneksessä

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Valtakunnallisten kokeiden, Karvi arviointien, Lukuseula, LukiMat ja MAKEKO testien käytöstä laaditaan koulupolun kattava suunnitelma.		Koulutus	Toteutunut	Toteutunut osittain
Mittari	Arviointien ja testien tulosten seuranta. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Mittari	Tulokset näyttävät positiivista kehitystä. (toteutunut=100, ei=0)	0	50	
Eteneminen	Oppimiskartoitusten ja valtakunnallisten kokeiden käyttö on kuvattu oppimisen ja koulunkäynnin tuen käsikirjassa ja hyväksytty koulutusjaostoissa syyskuussa 2024			
TLK kommentti	Käsikirjassa on kalenteroitu seuranta ja arviointia niin syys- kuin kevätlukukauden osalta.			

10. Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Keväällä 2023 käyttöön otettu koulukuljetusprosessin uudelleen organisointi on vakiintunut ja edelleen kehittynyt. Asiakaspalvelun saatavuus paranee ja puhelinaikaa laajennetaan ruuhka-aikoina.		Koulutus	Toteutunut	Ei arvioitavissa
Mittari	Määräaikaan jätetyistä kuljetushakemuksista on tehty päätökset kesäkuun loppuun mennessä. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Mittari	Elokuussa jätetyt hakemukset ja huoltajien yhteydenotot on käsitelty kahden viikon aikana niiden jättämisestä. (toteutunut=100, ei=0)	0	100	
Toimenpide	Palveluntarjoajien kanssa käydään arviointikeskustelu sopimuksen pohjalta.			
Eteneminen	Koulukuljetusprosessi on edelleen kehittynyt yhteistyössä liikennöitsijöiden ja Kuntalogistiikan kanssa. Palvelun laadunarviointia yhdessä palveluntarjoajien kanssa on tehostettu sopimusten yhteisellä läpikäynnillä.			
TLK kommentti	Tiedusteluista huolimatta Tarkastuslautakunta ei saanut tarkennusta millä perusteella todennettu, että mittareiden tavoitteet saavutettiin.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Koulutuksen toimiala perustaa lukuvuonna 2023–2024 yhteiset koordinaatioryhmät TASSU-mallin pohjalta. Jokaista TASSU-koordinaatioryhmää johtaa koordinaattori. Koordinaatioryhmät työstävät laadulliset toimintasuunnitelmat syyskuksi 2024.		Koulutus	Toteutunut	Ei arvioitavissa
Mittari	TASSU-mallin ja koordinaatioryhmien kehitystä voidaan seurata systemaattisesti yksilöllisillä mittareilla. TASSU-malliin liittyvät laadulliset mittaukset valmistuvat lukuvuoden 2024–2025	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0		

	alussa.			
Eteneminen	Vuoden 2024 talousarvioon hyväksyttiin Tassu-mallista johdetut tavoitteet.			
TLK kommentti	<i>Tiedusteluista huolimatta Tarkastuslautakunta ei saanut tarkennusta mittarin toteumaan. Tästä syystä Tarkastuslautakunta ei pysty arvioimaan toteumaa.</i>			

Tilipäätöksessä mainitaan, että palveluverkkosuunnittelu on jatkunut koulutuksen toimialalla vuonna 2024 ja se on kytkeytynyt laajemmin kaikkien toimialojen palveluverkkosuunnitteluun syksystä 2024 alkaen. Kouluverkkoa koskevia muutoksia on tuotu päätöksentekoon vuoden 2025 alkuun. Kunnan vetovoimaisuuden säilyttämiseksi on koulutuksen toimialan osalta tärkeää pystyä ylläpitämään nykyinen palvelutaso ja sen laatu. Siksi on perusteltua kohdistaa tarkastelu kouluverkon kiinteistökustannuksiin ja kouluverkon tiivistämiseen palvelun laadun karsimisen sijaan.

Kyläkoulujen osalta on ollut havaittavissa, että virkahenkilötasolla esittelyn tahtotila on ollut karsia kyläkouluverkostoa, kun taas poliittisella tasolla enemmistö teki päätöksen kyläkouluverkoston säilyttämisestä ainakin vuoteen 2028 syksyyn asti Salpar skolan osalta. Tarkastuslautakunta näkee tarpeen muistuttaa, että virkahenkilöiden on syytä muistaa, että mielipiteet ja keskustelut päätöksissä käydään poliittisissa toimielimissä luottamushenkilöiden kesken ja valtuustopäätöksen jälkeen tehdyn päätöksen poliittista tahtotilan mukaista linjaa ja henkeä tulee viranhenkilöiden noudattaa.

Koulutuspalveluiden osalta kustannuskehitys (kulut per opiskelija & oppilas) on lukujen valossa kehittynyt varsin suotuisasti. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä koulutuspalveluiden osalta toimintakulut alittivat (680 t€) ja toimintatuotot ylittivät (311t€) talousarviossa budjetoidun.

Tunnusluvut / Nyckeltal	2022	2023	2024
Kulut € per asukas / Kostnader € per invånare	1 496,4	1 518,4	1 453,8
Peruskoulun alaisten oppilaiden määrä 20.9 / Antalet elever i grundskolan 20.9	2 625	2 610	2 535
Lukio-opiskelijoiden määrä, 20.9 / Antalet gymnasieelever 20.9.	388	379	384
Kustannus, lukio-opiskelija / Kostnader per gymnasieelev	10 392	10 970	10 024
Kustannus, peruskoulun alainen oppilas / Kostnader per grundskoleelev	11 487	11 432	11 567
Peruskouluun valmistavan opetuksen oppilasmäärä / Antalet elever i undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen	29	22	23

4.4 Arki- ja vapaa-ajan palvelut

Arki ja vapaa-ajan toimialalle oli asetettu kolmetoista (13) sitovaa tavoitetta. Kunnan oman arvion mukaan tavoitteista yksitoista (11) tavoitetta saavutettiin ja kaksi (2) tavoitetta saavutettiin osittain. Tarkastuslautakunta yhtyy kunnan arvioon tavoitteiden toteumasta.

5. Rakennetaan huomisen Sipoolle tasapainoinen käyttötalous ilman tuloverokorotuksia				
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Kouluissa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa – tiedonkeruu (painotettu arvo TeaViisarissa)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		66	4	
Eteneminen	Koulujen ruokalistat suunnitellaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusten mukaisesti. Koululounaan ja -välipalan ravintosisällöt ovat ravitsemussuositusten viitearvojen sisällä. Ruokapalvelujen sitova tavoite 2024 on toteutunut. Tavoitteen mittari on ollut väärä, se ei kuvaa todellista tilannetta.			
TLK kommentti	<i>Mittaria on korjattava seurannan helpottamiseksi. Mittari ei ole kunnolla todennettavissa, jos se ei ole oikea. Jääkö rahaa saamatta valtion avustuksista, jos mittari näyttää väärin miten raportoidaan? Suunnitelmat tehty kuten kuvattu, joten tavoite voidaan todeta toteutuneeksi.</i>			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Liikunta kunnan toiminnassa tiedonkeruu (painotettu arvo TeaViisarissa)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	

Eteneminen	Kunnanjohtajan viranhaltijapäätöksellä on nimetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä, joka toimii myös poikkihallinnollisena liikunnan edistämisen työryhmänä. Kun työryhmässä käsitellään liikunnan edistämisen asioita, työryhmä kokoontuu laajennetulla kokoonpanolla ja kokouksiin osallistuu liikuntapalvelupäällikkö. Liikunnan edistämisen asioiden vastuuhenkilönä toimii liikuntapalvelupäällikkö.			
TLK kommentti	Tarkennettuna vastauksena: Työryhmän keskeisiä tehtäviä ovat muun muassa •hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtaminen (mm. hyvinvointikertomus ja -suunnitelmatyön valmistelu ja koordinaatio, hyte-tiedon seuranta ja vieminen eteenpäin, tuki kunnan tiedolla johtamisen kokonaisuudelle) •hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoyhteistyö (mm. poikkihallinnollisen hyte-työn koordinaatio, hyte-työhön liittyvien työryhmien ja verkostojen kokonaisuuden koordinaatio) •toimielinten käsittelyyn menevien hyte-asioiden valmistelu •viestintä •muut johtoryhmän määräämät tehtävät. Työryhmään nimetään yksi edustaja jokaiselta toimialalta. Lisäksi työryhmään nimetään hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelta ehkäisevän päihdetyön koordinaattori ja Planet Youth -koordinaattori. Työryhmän puheenjohtajana toimii hyvinvointipäällikkö. Työryhmä voi kokoontua tarvittaessa laajemmalla kokoonpanolla. Hyte-työryhmä toimii myös poikkihallinnollisena liikunnan edistämisen työryhmänä. Kun työryhmässä käsitellään liikunnan edistämisen asioita, työryhmä kokoontuu laajennetulla kokoonpanolla ja kokouksiin osallistuu liikuntapalvelupäällikkö. Liikunnan edistämisen asioiden vastuuhenkilönä toimii liikuntapalvelupäällikkö.			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kunta madaltaa lasten ja nuorten kulttuuri- ja harrastustoimintaan osallistumisen kynnystä.		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Kulttuuripolun osallistujamääräseuranta kulttuuripolku.	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	4262	
Mittari	Kirjastojen tapahtuma- ja näyttelymäärät (Suomen yleisten kirjastojen tilastot)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	356	
Mittari	Hobaritoimintaan liittyvien kulttuuriharrasteryhmien ja niihin osallistuneiden koululaisten määrä.	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	1441	

Eteneminen	Kunnassa ei ole hyte-kertoimessa pysyvää käytäntöä, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa. Kulttuuri- ja liikuntapolun mukainen toiminta on toteutunut suunnitellusti. Luvussa mukana arvio kulttuuripalveluiden osuudesta ja kirjaston ja nuorisopalveluiden sekä liikuntapalveluiden osuus. Liikuntapalveluilta lumipäivät vuosiluokille 1–2 ja koulu-uinnit vuosiluokille 1–4. Kirjasto on järjestänyt tapahtumat suunnitelmien mukaan. Yhteensä tapahtumia on ollut 356 ja osallistujia noin 6450 (mukana tapahtumat kaikenikäisille). Sipoon opisto on parantanut viestintää kodeille.	
TLK kommentti	<i>Tavoitteiden ja käytäntöjen määrittelyyn ja seurantaan olisi hyvä saada pysyvä käytäntö.</i>	

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kutsumme säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Liikunta kunnan toiminnassa tiedonkeruu (painotettu arvo TeaViisarissa)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Seurafoorumi järjestetty 24.10.2024. Lisäksi Sipooseen perustettiin Seuraparlamentti (Föreningsparlamentet), johon yhdistykset valitsevat keskuudestaan erilaisten seurojen edustajia. Seuraparlamentin tavoitteena edistää sipoolaisten hyvinvointia liikunnan keinoin, kehittää liikunnan toimintaedellytyksiä sekä edistää erilaisten seurojen (mm. eri lajien seurojen, pienten seurojen, suurien seurojen, kyläyhdistysten) ja kunnan välistä vuoropuhelua. Seuraparlamentin perustaminen on esitelty ja hyväksytty kunnan johtoryhmässä 21.10.2024 ja kunnanjohtaja on tehnyt Seuraparlamentin perustamispäätöksen 11.11.2024			
TLK kommentti	<i>Seuraparlamentin hyvinvointia- ja liikuntaa edistävä toiminta on hyvä ja tärkeä toimenpide ja sen vaikutuksia olisi hyvä myös seurata tulevaisuudessa.</i>			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Lapsille ja nuorille tarjottavien palveluiden viestinnän parantaminen		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Nuorisopassin käyttäjämäärä ja palvelutarjonnan määrä	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	294	
Mittari	Lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan asiakasmäärät.	0	9	
Eteneminen	Nuorisopassi otettu käyttöön. Käyttäjämäärä 294 ja palvelutarjonnan määrä 24. Lasten ja nuorten liikuntaneuvontapolku rakennettu ja palvelu otettu käyttöön, potilastietojärjestelmän kautta HVA:n kautta lähetteellä tullut 4 henkilöä ja itsenäisesti palveluun hakeutuneita 5 henkilöä			
TLK kommentti	<i>Tämän tavoitteen osalta voisi myös mitata onko viestintä tarpeeksi hyvää, tavoittaako ne lapset / vanhukset.</i>			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Liikunta kunnan toiminnassa tiedonkeruu (painotettu arvo TeaViisarissa)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	0	
Eteneminen	Vuonna 2024 valmistellussa hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa vuodelta 2023 raportoitiiin fyysistä toimintakykyä kuvaavien Move-mittausten tulokset, lasten ja nuorten ylipainoisuus sekä liikuntapalveluiden lapsille ja nuorille kohdistettuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä. Keväällä 2025 valmistuvassa laajassa hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksessa raportoidaan yksityiskohtaisemmin lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta			
TLK kommentti	Hyvinvointikertomuksessa raportoitu dataa vuodelta 2023 ja vuoden 2024 dataa ei vielä ole raportoitu toukokuuhun mennessä. Tea viisari näyttää Tarkastuslautakunnan tulkinnan mukaan Sipoon osalta toukokuussa 2025 matalaa lukua (29).			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Liikunta kunnan toiminnassa tiedonkeruu (painotettu arvo TeaViisarissa)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	0	
Eteneminen	TEAviisarin mukaisesti kyseinen kohta hyte-kertoimessa täyttyy ja arviosta tulee täyden pisteet, mikäli liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat johonkin seuraavista kohdista: lautakuntapäätösten valmistelu, palveluverkon suunnittelu, esimerkiksi kouluverkko tai päiväkotiverkko, liikuntaolosuhteiden kehittäminen. Liikuntapalvelupäällikkö on osallistunut liikuntaolosuhteiden kehittämiseen sekä haastateltu palveluverkon suunnitteluun vuonna 2024. Sipoon kunnassa ei ole käytössä päätösten vaikutusten ennakoarviointia systemaattisena menetelmänä. Varhaiskasvatuksen toimialalla on toteutettu joitakin lapsivaikutusten arviointeja, mutta liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat eivät ole osallistuneet niihin.			
TLK kommentti	Tavoite toteutunut. Systemaattista ja suunnitelmallista tekemistä kaivataan. Hyvä että heikkouksia ja kehittämiskohteita tuodaan etenemissuunnitelmissa esille! Tea viisarin osalta seuranta on haastavaa.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Liikuntapalveluiden avainlukuja esitetään vapaa-ajan jaostolle ja kunnan johtoryhmälle. (vaikuttaa Hyte- kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut

Mittari	Luvut on esitetty kerran toimintavuonna 2024. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0		
Eteneminen	Liikuntapalveluiden avainlukuja on esitetty kahteen kertaan vapaa-ajanjaostolle kesäkuussa ja marraskuussa 2024. Liikuntapalveluiden avainluvut on esitetty kunnan johtoryhmässä lokakuussa 2024			
TLK kommentti	Toteutunut			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Toimeentulotukirekisteri: Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64- vuotiaat, %	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		1	0,9	
Eteneminen	Indikaattorin viimeisin tulos on vuodelta 2023, jolloin 25–64-vuotiaista toimeentulotukea pitkäaikaisesti sai 0,9 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Vuonna 2022 osuus oli 1 %. Näin ollen vuonna 2023 osuus on pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Sipoon kunta saa indikaattorista hyte-kertoimen pisteitä 49/100			
TLK kommentti	Saatavilla olevan tiedon perusteella se on vähentynyt edellisvuoteen verrattuna. Harmi tietysti, että data laahaa perässä.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. (vaikuttaa Hyte-kertoimeen)		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Eläketilasto: Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64- vuotiaat, %	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		3,8	3,6	
Eteneminen	Viimeisin saatavilla oleva tieto on vuodelta 2023, jolloin työkyvyttömyyseläkettä on saanut 3,5 % 25 - 64-vuotiaista. Vuonna 2022 osuus on ollut 3,8 %, joten osuus on pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Sipoon kunta saa indikaattorista hyte-kertoimen maksimipisteet 100/100.			
TLK kommentti	Saatavilla olevan tiedon perusteella se on vähentynyt edellisvuoteen verrattuna. Harmi tietysti, että data laahaa perässä.			

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitojaksojen lukumäärän edellisvuotta pienempi (vaikuttaa Hytekertoimeen).		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Tilasto: Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä.	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		339,3	239,5	
Eteneminen	Indikaattorin viimeisin tieto on vuodelta 2023, jolloin 65 vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja oli 239,5/10 000 vastaavan ikäistä. Vuonna 2022 osuus oli 339,3 / 10 000 vastaavan ikäistä, eli vuonna 2023 osuus oli edellisvuotta pienempi. Sipoo saa indikaattorista hyte-kertoimen pisteitä 51 / 100.			
TLK kommentti	Saatavilla olevan tiedon perusteella se on vähentynyt edellisvuoteen verrattuna. Harmi tietysti, että data laahaa perässä.			

13. Muut tunnistetut tavoitteet				
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK Arvio
Matkailusuunnitelman laadinta saariston ja Sipoonkorven sekä metsäbrändiin liittyvien matkailupalveluiden kehittämiseksi yhdessä kumppaniverkoston kanssa.		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut osin	Toteutunut osin
Mittari	Matkailusuunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön vuonna 2024 (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	1	
Eteneminen	Tavoite on osin toteutunut. Matkailusuunnitelma on laadittu vuonna 2024 ja se viedään päätöksentekoon syksyllä 2025 Elinkeino-ohjelman hyväksymisen jälkeen.			
TLK kommentti	Tarkastuslautakunta tulkitsee, että suunnitelma laadittu mutta ei otettu käyttöön.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Sipoon elinkeinoelämän kansainvälistymistä ja monikulttuurisuutta edistetään yhteistyöverkostoissa sekä tarjoamalla tarvittavaa tietoa. Kunta edistää kansanvälisten ja monikulttuuristen yritysten sijoittumista Sipooseen.		Arki ja vapaa-aika	Toteutunut osin	Toteutunut osin

Mittari	Elinkeino-ohjelma on laadittu vuonna 2024 ja otettu käyttöön. Suunnitelmassa on selkeä kansainvälistymistä koskeva osio. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Tavoite on toteutunut osin. Elinkeino-ohjelma on laadittu vuonna 2024 ja käsitelty elinkeino- ja työllisyysjaostossa 10.12.2024. Päätöksenteko elinkeino-ohjelman osalta jatkuu vuonna 2025. Elinkeino-ohjelmassa on selkeä kansainvälisyyttä koskeva osio			
TLK kommentti	<i>Elinkeino-ohjelma on laadittu ja hyväksytty valtuustossa 17.3.2025.</i>			

Arki- ja vapaa-ajan osalta mainittakoon positiiviset kasvuluvut mm kirjastopalveluiden, aikuisten liikuntaneuvontaan asiakkaiden kävijä- ja osallistumismäärät. Wessman-talon toiminnan käynnistymisen myötä nuorisopalveluiden asiakasmäärä kasvoi myös selvästi. Mun Sipoo 24 osallistuva budjetointi, jossa asukasideoiden pohjalta valittiin ideoita väliaikaisesti tyhjillään olevien tonttien viihtyisyyttä Nikkilässä ja Söderkullassa, oli hyvä tapa osallistaa sipoolaisia mukaan päätöksentekoon.

4.4.1 HYTE palvelut ja niiden arviointi

Kuntalain 1 §:n mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä 6 §:ssä kuvataan tarkemmin kunnan vastuut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus kattaa ehkäisevän päihdetyön, jota ohjaa laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä.

Tea viisareiden osalta Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa tietojen ajantasaisesta päivittämisestä. Tea viisareiden päivittyessä toukokuussa 2025, jossa vuoden 2024 tuloksia raportoidaan, viittaa puutteellisesta raportoinnista.

Kunnan rooli hyvinvoinnin edistäjänä on muuttunut merkittävästi valtuustokauden aikana. SOTE muutoksen seurauksena kunnan sisäinen hyvinvointiseuranta on vaihtunut hyvinvointialueen ja kunnan oman hyvinvointipäällikön tekemäksi työksi.

Sipoolaisten hyvinvointi on yleisesti ottaen varsin hyvällä tasolla. Sipoossa on keskimäärin vähemmän terveyden ja hyvinvoinnin riskitekijöitä kuin maassa keskimäärin, mutta väestön ikääntyminen sekä muut isot trendit väestönmuutoksessa, yleisessä taloudessa ja työllisyyden kehityksessä koskevat myös Sipoota. Kunta on tehnyt töitä mm esteettömyyden ja palvelujen saavutettavuuden eteen. Huolestuttavaa on nuorten hyvinvointikyselyiden heikot tulokset Sipoossa.

Kunnan hyvinvointitavoitteisiin kuuluu terveellisten elintapojen ja kulttuurisen hyvinvoinnin edistäminen ja myös yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen. Valtuustokauden 2022-2025 kuntastrategiassa mainitaan hyvinvointitavoitteiksi mm nuorten hyvinvoinnin parantaminen. Vuoden 2024 koulukyselyn mukaan lasten hyvinvointiin on syytä panostaa. Sipoo on sitoutunut pitkäjänteiseen nuorten hyvinvointityöhön ja vuoden 2024 aikana käynnistyi myös koko kuntaa koskeva Planet Youth -toiminta, jolla rakennetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen ennaltaehkäisevän työn malli. Vuoden aikana Planet Youth -toiminnassa on keskitytty prosessin neljään ensimmäiseen vaiheeseen, joita ovat paikallisen verkoston rakentaminen, rahoituksen tunnistaminen ja määrittely, tiedonkeruun suunnittelu sekä tiedonkeruun toteuttaminen. Syksyn aikana laadittiin lisäksi laaja selvitys Sipoon lasten ja nuorten palveluiden nykytilasta. Se toimii pohjana tulevaisuuden työlle.

Suunnitelmallisuutta ollaan saatu uuden, tammikuussa 2024 aloittaneen hyvinvointipäällikön johdolla. Suunta on oikea ja alkuvuodesta 2025 valmistunut laaja hyvinvointi ja turvallisuusraportti on kattava ja hyvin laadittu. Ennakoon tehtävä arviointi hyvinvointiin liittyen päätöksenteon tueksi on ollut varsin heikolla tasolla mutta nyt vaikuttaisi siltä, että eteneminen on hyvässä suunnassa.

Tarkastuslautakunnan sydämellinen toive olisi, että Planet Youth-ohjelmaa priorisoidaan ja edistetään systemaattisesti sekä seurataan ja väliarvioidaan säännöllisesti.

4.4.2 Palveluverkon eteneminen

Lasten ja nuorten koulutus ja hyvinvointi on syystäkin Sipoon kunnan tärkein kehityksen kohde. Paitsi että lasten ja nuorten koulutus kattaa puolet Sipoon kunnan budjetista, ei kunta voi kehua lasten ja nuorten hyvinvoinnin hyvällä tasolla. Sipoon kunta pyrkii myös kasvattamaan väkilukuaan ja houkuttelemaan lapsiperheitä asukkaaksi niin kyliin kuin keskustaajamiinkin. Kouluilla ja koulujen sijainneilla on merkittävä vaikutus perheiden asuinpaikan valinnassa, sillä kouluilla on vaikutus paitsi lapsien elämään, myös aikuisten sujuvaan työssäkäyntiin ja koko ympäröivän asuinyhteisön toimivuuteen ja turvallisuuteen. Ison budjettivaikutuksen vuoksi Sipoon tulee olla myös kaukaa viisas, ja varautua Suomen laskevaan lapsilukuun ja vanhenevaan väestöön realistisesti. Useaan koulurakennukseen on myös tehty parannuksia. Ne ovat olleet investointeja, joiden takana saattaa olla myös uusia kaavoitussuunnitelmia tai muita tulevaisuuteen vaikuttavia päätöksiä.

Kunnan palveluverkoston kehittäminen on siis todella tärkeä ja välttämätön asia kunnan strategisten tavoitteiden ja rahallisten resurssien riittävyyden kannalta.

4.4.3 Työ- ja elinkeinopalvelut

Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Työvoimapalveluiden lisäksi myös kotoutumispalvelut sisältyy palvelukokonaisuuteen, jonka tavoitteena on mahdollistaa paikallisiin tarpeisiin vastaavat palvelut ja alueellisen elinvoiman vahvistamisen. Palvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Sipoo tuottaa TE-palveluita 1.1.2025 alkaen Keravan kanssa.

Kerava–Sipoo-työllisyysalueella Kerava ja Sipoo käynnistivät alkuvuodesta 2024 yhteisen ohjausryhmän, joka seurasi ja ohjasi valmistelun etenemistä sekä linjasi tarvittaessa koko työllisyysaluetta koskevia asioita. Ohjausryhmä koostui kuntien nimeämistä poliittisista päätöksentekijöistä sekä viranhaltijoista.

Työllisyys- ja elinkeinouudistusta valmisteltiin vuoden 2024 aikana ja työllisyysalueella käynnissä oli lukuisia täydennysrekrytointeja ja hakijoiden taso on ollut korkea. Työllisyysalueen kunnat ovat tiedottaneet kuntalaisia ja sidosryhmiä lehdistötiedotteella. Lisäksi työllisyysalue on julkaissut esitteen toiminnasta ja työn alla on ollut kotisivut ja muu tiedottaminen. Marraskuussa Keravan työllisyysjaostossa hyväksyttiin Keravan kaupungin ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen välinen yhdyspintasopimus sekä sopimus monialaisesta yhteistyöstä. Lisäksi työllisyysjaosto hyväksyi työvoimaviranomaisen toimintasäännön. TE-muutoksen yhteydessä muuttui myös kuntien rahoitusvastuu työttömyystuista. Ns. sakkomaksujen perusteet muuttuivat. Esimerkkinä tästä on se, että kunnan rahoitusosuus tulee jo maksettavaksi yli 100 päivää kestäneen työttömyyden jälkeen (aik. 300 pv).

Sipoon, yhdessä Keravan kanssa, tulee aktiivisesti luoda paikallisesti toimivimpia ratkaisuja työllisyyden edistämiseksi.

Elinkeinopalvelut hankkivat keväällä 2023 selvityksen kunnan ulkoisista vetovoimatekijöistä ja Sipoon yrityssijoittumista koskevan ulkoisen vetovoimaselvityksen esittely kuultiin keväällä 2024 selvityksen tulokset.

Koska edellinen elinkeino-ohjelma oli laadittu vuosille 2018–23, on Sipoon kunnalle laadittu uusi elinkeino-ohjelma vuosille 2025–2028. Elinkeino-ohjelma on strateginen suunnitelma, joka tukee kunnan päämäärää luoda elinvoimainen ja houkutteleva toimintaympäristö yrityksille, edistää työllisyyttä sekä vahvistaa paikallisen talouden kestäväää kasvua. Ohjelma toimii kunnassa päätöksenteon tukena ja tarjoaa selkeät suuntaviivat elinkeinotoiminnan kehittämiseksi. Osallistavaa toimintatapaa on yritetty painottaa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että osallistamista ja vuorovaikutusta paikallisten yritysten kanssa jatketaan entistä vahvemmin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunta on pyrkinyt vahvistamaan elinkeinopoliittista profiiliaan muun muassa yrittäjien kanssa tehtävän yhteistyön ja yritysalueiden kehittämisen kautta.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että Elinkeinopalveluiden vaikutuksia on kuitenkin vielä tarpeen mitata systemaattisemmin ja varmistaa, että yritysmyönteisyys näkyy läpileikkaavasti kunnan palveluissa ja päätöksenteossa.

4.5 Yhdyskunta ja ympäristö

Yhdyskunnan ja ympäristön toimiala muodostettiin toukokuussa 2023 kun tekniikka- ja ympäristöosaston sekä kehitys- ja kaavoituskeskuksen toiminnot koottiin yhteisen toimialan alle. Samalla työllisyyden ja yritysten palvelut siirrettiin osaksi uutta arjen ja vapaa-ajan toimialaa. Kuntakonserniin kuuluva Sipoon Vesi liikelaitoksena, on osa Yhdyskunta ja ympäristötoimialan henkilöstöorganisaatiota.

Yhdyskunta ja ympäristön toimialan alle oli asetettu yhteensä kahdeksan (8) valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta. Kunnan mukaan tavoitteista toteutui kuusi (6) ja kaksi (2) tavoitetta toteutui osittain. Tarkastuslautakunnan arvio on kuitenkin, että viisi (5) tavoitetta toteutui ja kolme (3) tavoitetta jäi toteutumatta.

3. Laaditaan kestävä kehityksen laajempi kokonaiskuva ja tiekartta kohti kestävämpää Sipoota

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Päivitetään Sipoon ilmastosuunnitelma.		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Ilmastosuunnitelman päivitys hyväksytty. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1- 31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Tavoite toteutui. Valtuusto hyväksyi ilmastosuunnitelman 9.12.2024			
TLK kommentti	Toteutunut.			

4. Rakennetaan huomisen Sipoolle tasapainoinen käyttötalous ilman tulonveronkorotuksia

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kaikkien kaavahankkeiden yhteydessä laaditaan kunnallistekniikan yleissuunnitelma ja arvioidaan kaavahankeen kaavatalous.		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Kaikkien hyväksyttyjen asemakaavojen yhteydessä laadittu kunnallistekniikan yleissuunnitelmaan perustuva kaavatalousarvio. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Tavoite toteutui.			
TLK kommentti	Tavoite toteutui. Uusi kaavatalouslaskentatyökalu, milloin otetaan täysimääräisesti käyttöön?			

5. Vuotuinen keskimääräinen väestönkasvutavoite noin 500 henkilöä. Asuinrakentamisesta puolet toteutetaan pientaloina

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kasvatetaan monipuolista kaavavarantoa (pientalovarantoa painottaen) mahdollistamaan osaltaan kunnan väestönkasvutavoite ja pientaloasuntotuotannon lisääminen.		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut osin	Ei toteutunut
Mittari	Yhteensä vähintään 40 000 k-m2 uutta asumisen kaavavarantoa hyväksytty	Lähtötila	Toteutuma 1.1-31.12.2024	
		0	30	
Mittari	josta vähintään 25 000 k-m2 on uutta pientalokaavavarantoa.	Lähtötila	Toteuma 1.1.-31.12.2024	
		0	50	
Eteneminen	Tavoite toteutui osin. Vuoden 2024 aikana hyväksyttiin Metsärinteen asemakaava. Metsärinteen asemakaavan myötä asumisen kaavavaranto on kasvanut 12 512 k-m ²			
TLK kommentti	Kumpikaan mittareista ei toteutunut, joten Tarkastuslautakunnan arvio on että tavoite ei toteutunut. On kuitenkin hyvä, että toteuman aste on näkyvissä. Vuodelle 2024 ohjelmoitujen asemakaavojen (TM6 Talmankaari, N51 Kunnantalonmäki ja S26 Opintie) asuinkerrosala olisi selkeästi ylittänyt mittarin tavoitteet mutta lisäselvitystarpeiden sekä sopimusneuvottelujen takia niiden hyväksymiskäsittelyt siirtyivät vuodelle 2025.			

6. Sipoon yritysten ja erityisesti palveluyritysten määrää on kasvatettu ja monipuolistettu maanomistuksen, kaavoituksen ja markkinoinnin avulla

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Yritysten sijoittumisen prosessi uudistetaan.		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Yritysten sijoittumisen prosessi on otettu käyttöön. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Tavoite toteutui. Yritysten sijoittumisen prosessi on käsitelty maankäyttöjaostossa 27.11.2024			
TLK kommentti	Eritelty ja hyväksytty maankäyttöjaoston kokouksessa 27.11.2024			

7. Päätös Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenteen käynnistymisestä

Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Kerava-Nikkilä-radan ratasuunnittelu käynnistetään		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut osin	Ei toteutunut
Mittari	Ratasuunnitelman laadinta on aloitettu yhteistyössä Keravan kaupungin ja väyläviraston kanssa. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	50	
Eteneminen	Ratasuunnittelun käynnistyminen ei ole toteutunut. Aluevarausuunnitelma valmistui ja liikennöintisuunnittelun käynnistämisestä sovittiin HSL:n kanssa			
TLK kommentti	Tarkastuslautakunta tulkitsee, ettei kaikkien tahojen kanssa olla aloitettu ratasuunnitelman laadintaa.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävissä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut	Toteutunut
Mittari	Käsittelyaika on alle 2 kk. (kyllä=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.-31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Tavoite on toteutunut. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut 0,3 kk. Kaikki hakemukset on käsitelty 2 kk ajassa.			
TLK kommentti	Toteutunut lukujen perusteella.			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk paitsi lupamenettelyjen		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut	Toteutunut

yhteensovittamisesta käsiteltävissä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan				
Mittari	Keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk. (toteutunut=100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1- 31.12.2024	
		0	100	
Eteneminen	Käsittelyaika oli 3,7 kk			
TLK kommentti	Toteutunut lukujen perusteella. Hyvin positiivista että tämä tavoite vihdoinkin saavutettiin.			

8. Päätös kävely- ja pyöräilyväylän rakentamiseksi Nikkilän ja Söderkullan välille				
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025		Vastuutoimiala	Kunnan arvio	TLK arvio
Tie- ja katusuunnittelu yhdessä ELY-keskuksen kanssa käynnissä ja pohjatutkimukset sekä maastomalliaineisto valmiina.		Yhdyskunta ja ympäristö	Toteutunut	Ei toteutunut
Mittari	Väylän pohjatutkimus- ja maastomalliaineisto valmis. (toteutunut=,100, ei=0)	Lähtötila	Toteutuma 1.1.- 31.12.2024	
		0		
Eteneminen	Tavoite on toteutunut.			
TLK kommentti	Maastomalliaineisto ei ole valmis. Valmistuminen viivästynyt mm. koska kaikkia tutkimuslupia ei ole kaikilta osin vielä saatu yksityisiltä maanomistajilta. Pohjatutkimuksia on kuitenkin aktiivisesti tehty väylän eri osuuksilla.			

Yhdyskunnan ja ympäristön toimiala on saavuttanut merkittäviä tuloksia talousarvion ja strategisten toimenpiteiden osalta. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 5,71 %:lla, kun taas toimintakulut alittuivat 3,23 %.

Rakennuslupien käsittelyajat puolittuivat vuoteen 2023 verrattuna, mikä nopeuttaa rakentamisprojekteja ja parantaa asiakastyytyväisyyttä. Rakentamislaki, joka astui voimaan 1.1.2025, vaikutti lupia myöntäviin yksikköihin, mikä edellyttää sopeutumista uusiin säästöihin ja toimintatapoihin.

Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että rakennusjärjestys olisi uuden rakennuslain hengen mukainen, joka on pikemminkin salliva kuin kieltävä.

Rakennusvalvonnan ja sähköisen asioinnin kehitys Sipoossa

Sipoon rakennusvalvonta on ottanut merkittäviä askeleita kohti tehokkaampaa ja avoimempaa toimintaa sähköisen asiointi- ja arkistointijärjestelmän, Lupapiste.fi:n, avulla. Järjestelmä on ollut aktiivisessa käytössä vuodesta 2017 lähtien, ja se on tehnyt prosesseista ketterämpiä ja yhteistyötä palvelevia sekä viranomaisten että asiakkaiden näkökulmasta.

Lupahakemusten tilastointi ja seuranta

Rakennus- ja ympäristövaliokunnan toiveesta lupahakemusmäärien säännöllistä tilastointia ja seurantaa on jatkettu. Tavoitteena on viestiä valiokunnalle sisään jätettyjen hakemusten määrää ja muutoksia sekä vireillä olevien hakemusten määrää lupalajeittain. Tämä auttaa valiokuntaa ymmärtämään rakennusvalvonnan työmäärää ja resurssien riittävyyttä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Rakennuslupien käsittelyajat ja tehokkuus

Rakennuslupahakemusten ja -päätösten määrä on pysynyt vuoden 2023 tasolla, mikä kertoo rakentajien varovaisuudesta. Käsittelykelpoisen rakennuslupan käsittelyaika on pysynyt lyhyenä ja selkeästi alle asetettujen tavoitteiden. Tämä osoittaa henkilöstön pysyvyyttä, kokeneisuutta ja prosessien kehittämistä.

Asuinrakentamisen lupien määrä

Asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien määrä on laskenut, ja käyttöönotettujen asuntojen lukumäärä on yhtä alhainen kuin vuonna 2022. Poikkeuksena oli vahva vuosi 2023. Hakemusten pienempi määrä on mahdollistanut uuden lain käyttöönottoon käytettävän ajan hallinnan ilman ylityömääräyksiä.

Tulevaisuuden näkymät

Sipoo on ollut yksi voimakkaimmin kasvavista kunnista väkilukuun suhteutettuna. Rakentamisen nousun myötä erityisesti pientalorakentaminen tulee saamaan vauhtia uusien asemakaavojen ja vahvistuvan kaavavarannon myötä. Rakennusvalvonta on mukana kunnan yritystiimissä tarjoamassa ketterää ja matalan kynnyksen palvelua yrityksille.

Rakentamislain voimaantuloon valmistautuminen edellyttää kouluttautumista sekä rakennusjärjestyksen ja rakennusvalvonnan toimintasäännön ja taksan uudistamista. Rakennusvalvonnan tulee myös valmistautua tietomallinnukseen ja valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (RYHTI).

Yhteistyön kehittäminen

Yhteistyökuviolla pyritään joustavaan suunnittelu- ja lupaprosessiin, joka lisää kokonaisajattelua rakentuvasta ympäristöstä ja sujuvoittaa tehtäväkokonaisuuksia yhteistyötahojen välillä. Tavoitteena on laajentaa yhteistyötä ja haastaa uusiin työtapoihin ja -tuloksiin.

Arkistoinnin sähköistäminen

Rakennustarkastajien käytössä oleva väliarkisto on tarkoitus muuttaa sähköiseen muotoon vuoden 2024 aikana, mikä mahdollistaa paperittoman viranomaisosion rakentamisaikana. Rakennus- ja huoneistorekisterin laadunparannusprosessi jatkuu, mikä vaikuttaa positiivisesti kunnan kiinteistöverokertymään ja helpottaa rakennusvalvonnan henkilöstön työtä.

Kaavoitus

Toimialan tehtävänä on luoda edellytykset kestäväälle maankäytölle, vetovoimaiselle elinkeinoympäristölle ja tasapainoiselle väestönkasvulle kunnassa.

Kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti toimialan keskeisiä päämääriä ovat olleet suunnitelmallinen yhdyskuntarakenteen kehittäminen, yritysmuotoisen ilmapiirin vahvistaminen sekä kunnallistekniikan investointien kohdentaminen kasvua tukevasti.

Kasvun osalta valtuustokauden tavoitteena on, että vuotuinen keskimääräinen väestökasvu on noin 500 henkilöä ja että asuntorakentamisesta puolet toteutetaan pientaloissa. Kaavoituksellinen tavoite on 800 asukasta kaavavarannon kasvattamiseksi. Samoin strategian mukaisesti tavoitellaan, että Sipoon hyvinvointi rakentuu monipuoliseen asumiseen, korkealaatuisiin palveluihin, yhteisöllisyyteen, luonnonläheisyyteen, sopivaan väljyyteen ja turvallisuuteen. Keskustojen palvelut ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet.

Sipooseen on määritetty vyöhykkeet asuin- ja palvelutontteille, pientalotontteille (omakotitalotontit ja yhtiömuotoiset pientalotontit), yritystontteille sekä yleisten rakennusten tontteille. Sijainniltaan erinomaisten tai muilta ominaisuuksiltaan poikkeuksellisten tonttien osalta tilataan tarvittaessa erillinen arvio. Tonttien luovutuksesta laaditaan erilliset luovutuspäätökset kunnan hallintosäännön, yhdyskunnan ja ympäristön toimialan toimintasäännön sekä kunnanhallituksen delegointien mukaisesti.

Tontinluovutusperiaatteita ei ole vielä päivitetty vuoden 2024 aikana mutta Tarkastuslautakunnalle on vastattu, että asiaan tartutaan vuoden 2025 aikana.

Yritysten sijoittumisen prosessi uudistettiin, mikä parantaa alueen houkuttelevuutta yrityksille ja edistää talouskasvua. Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenteen käynnistämisen suunnittelu aloitettiin. Samaan aikaan sitovan tavoitteen osalta itse ratasuunnittelua ei oltu vielä aloitettu Tarkastuslautakunnan tulkin mukaan. Nikkilän ja Söderkullan välisen kävely- ja pyöräilyväylän suunnittelu ja maaperätutkimukset ovat käynnissä mutta eivät vielä valmistuneet sitovan tavoitteen mukaan. Tämä varmasti tärkeä monelle kuntalaiselle, että hanke etenee tavoitteellisesti seuraavan valtuustokauden aikana.

Tarkastuslautakunta katsoo, että Ympäristö ja yhdyskunta -toimiala on edistänyt kunnan strategisia tavoitteita, mutta kehittämisessä on myös tunnistettuja haasteita.

Erityisesti kaavaprosessien ketteryys, yritysvaikutusten arviointi sekä ympäristötavoitteiden konkretisointi vaativat edelleen kehittämistä. Lautakunta suosittelee, että toimialan sisäistä koordinoitua ja vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa vahvistetaan edelleen ja että strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan mittarein ja avoimesti raportoiden.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että vuonna 2024 kunta on edistänyt kestävästä kehityksestä muun muassa kaavoituksen yhteydessä toteutetuilla luonto- ja maisemavaikutusten arvioinneilla sekä viheryhteysien suunnittelulla.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kaavoitustyö on edennyt yleisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Erityisesti Etelä-Sipoon kehittämisalueiden osayleiskaavatyö ja Nikkilän alueen asemakaavojen päivitykset ovat luoneet perustaa hallitulle kasvulle. Toisaalta lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että joidenkin kaavahankkeiden eteneminen on ollut hidasta muun muassa resursoinnin ja sidosryhmäyhteistyön haasteiden vuoksi. Kaavoituksen prosessien sujuvoittamiseen ja vuorovaikutuksen kehittämiseen on jatkossa syytä panostaa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuonna 2024 edistytään useissa keskeisissä hankkeissa, mutta kehittämistyötä tulee jatkaa pitkäjänteisesti ja erityisesti yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Tulevaisuuden kehityksen osalta uusi yleiskaava etenee, mikä mahdollistaa Sipoon tulevaa kasvua ja hyvinvoinnin kehittämistä. Investointihankkeiden määrän kasvu edellyttää hankejohtamisen ja -hallinnan jatko kehittämistä, jotta projektit voidaan toteuttaa tehokkaasti ja taloudellisesti.

Uuden yleiskaavan määrätietoista etenemistä tulee priorisoida strategian mukaisesti.

Ulkopuolisten valtioventoisten infraprojektit ovat herättäneet huolta Sipoolaisissa. Itäradan YVA-menettely käynnistettiin ja lausuntoja valmisteltiin useaan voimajohtoyhteyden rakentamiseen liittyen.

Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa jatkossakin kunnalta vahvoja ja selkeitä lausuntoja, jotta Sipoon arvokkaat kylät, yksityiset maanomistajat, paikallisyrittäjät ja maalaismaisemat eivät kärsi hankkeista, joista Sipoo ei hyödy millään tavalla.

Yhteenvetona voidaan todeta, että yhdyskunnan ja ympäristön toimiala on saavuttanut merkittäviä tuloksia talousarvion ja strategisten toimenpiteiden osalta. Tulevaisuuden näkymät ovat positiiviset, ja alueen kasvu ja hyvinvointi ovat keskeisiä tavoitteita.

5. Sipoon Vesi liikelaitos

Sipoon Vesi, kunnanhallituksen alaisena toimiva liikelaitos, on vuoden 2024 aikana pyrkinyt edistämään taloutta, toimintavarmuutta ja palveluiden kehittämistä. Vuoden aikana toteutetut toimenpiteet ja saavutukset heijastavat liikelaitoksen sitoutumista korkealaatuisten vesihuollon peruspalveluiden tarjoamiseen sipoolaisille.

Talouden tarkastelu ja maksujen korotukset

Vuoden 2023 aikana tehty talouden tarkastelu johti päätökseen korottaa talousveden ja jäteveden käyttö- ja perusmaksuja kahdeksalla prosentilla. Ensimmäinen korotus toteutettiin heinäkuussa 2024 ja toinen vuoden 2025 alussa. Korotukset olivat välttämättömiä liikevaihdon kasvun taittumisen, kustannustason nousun ja korkeiden investointitasojen vuoksi. Talousarvion tuottoennuste ylittyi noin 175 000 eurolla, ja ennustetut kulut alittuivat tiukan kuluseurannan ansiosta noin 212 000 eurolla, mikä johti tilikauden ylijäämään.

Toimintavarmuuden parantaminen

Vuoden aikana Sipoon Vesi panosti merkittävästi toimintavarmuuden parantamiseen. Viemäröinnin ennakoiva huolto ja vuotovesien paikantaminen sekä vähentäminen olivat keskeisiä toimenpiteitä. Viettoviemäriä kuvattiin noin 40 kilometriä, mikä vastaa noin 15 % koko verkostosta. Toimenpiteet olivat onnistuneita, ja Keski-Uudenmaan Vedelle toimitettava jätevesimäärä pieneni edellisvuodesta noin 1,5 prosentilla.

Henkilöstö ja rekrytointi

Vuosi 2024 suoritettiin jälleen vajaalla henkilöstöllä, ja ylläpitoryhmässä oli edelleen yhden henkilön vaje. Rekrytointiyrityksistä huolimatta soveltuvaa henkilöä ei saatu palkattua. Henkilöstön koulutukseen panostettiin Vesilaitosyhdistyksen ja muiden ulkopuolisten tarjoamien kurssien avulla.

Saneeraus- ja investointihankkeet

Vuoden aikana saatiin valmiiksi useita saneeraussuunnitelmia, joita toteutetaan vuoden 2025 aikana. Merkittävin saneeraus oli Söderkullan vesitornia syöttävän vesijohdon saneeraus. Lisäksi suunniteltiin saneerauksia Nikkilään ja Västerskogiin. Veden mittauksen etäluentaan liittyvä diplomityö aloitettiin, ja sen on tarkoitus valmistua alkuvuodesta 2025.

Tulevaisuuden näkymät

Sipoon Vesi jatkaa toimintansa kehittämistä vuonna 2025, erityisesti vuotovesien hallinnan, saneeraustoiminnan ja etäluennan osalta. Investointien osalta vuoden 2024 määrärahat alitettiin noin 1,4 miljoonalla eurolla, pääosin kaava-alueinvestointien viivästymisen vuoksi. Tulevaisuudessa tavoitteena on tasapainottaa talous vuoteen 2026 mennessä ja varmistaa verkoston hyvä kunto ennakoivalla huollolla ja kuntotutkimuksilla.

Riskienhallinta ja ympäristötekijät

Sipoon Vesi on varautunut erilaisiin riskeihin, kuten talousveden saastumiseen ja viemäritulviin, yhteistyössä naapurilaitosten, pelastuslaitoksen ja puolustusvoimien kanssa. Ympäristötekijöiden osalta kaikki jätevesi johdetaan Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan hallintosäännöllä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksen mukaisuutta.

Sipoon Veden vuoden 2024 vuositavoitteet perustuvat talousarviokirjan mukaan kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin ja ovat käytännössä samat kuten kahtena edellisvuotena. Alla lueteltu vuoden 2024 talousarviossa esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa

Lisäksi Sipoon Veden johtokunta asetti Sipoon Vedelle tavoitteiksi:

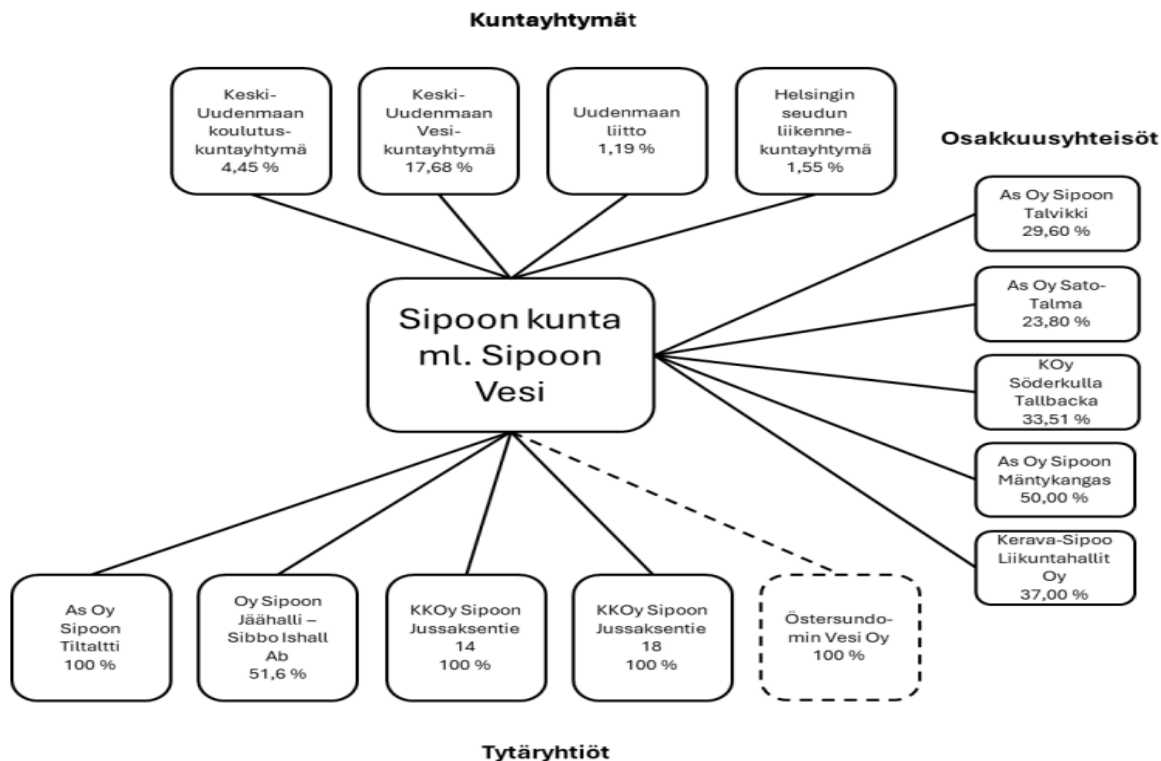
- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa
- Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä

Tarkastuslautakunta arvioi Sipoon Veden tavoitteiden toteutuneen. Todettakoon että taksoja korotettiin heinäkuussa 2024 8%, mutta tätä ei oltu huomioitu talousarviota laadittaessa.

6. Sipoon kuntakonsernin tytäryhtiöt

Sipoon kunta on huolehtinut vesihuollon tehtävistä Helsingin kaupunkiin vuonna 2009 liitetyn Östersundomin alueen osalta. Toiminnan ja kunnan velvoitteiden selkeyttämiseksi Sipoon kunnanhallitus päätti Östersundomin Vesi Oy - nimisen yhtiön perustamisesta kokouksessaan 16.12.2024. Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin 25.1.2025, jolloin se on katsottu perustetuksi. Yhtiön perustamisella ei ole vaikutusta tilikauden 2024 osalta konsernin tulokseen tai taseeseen.

Vuoden 2024 talousarviossa todetaan, että tytäryhteisölle asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetetuilla tavoitteilla pyritään tukemaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista ja niillä pyritään vaikuttamaan konsernin talouden tasapainoon, konsernin tuottamien palveluiden laatuun ja palvelutuotannon tehokkuuteen sekä konsernin omaisuuden arvon säilymiseen. Lisäksi todetaan, että tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnastaan ja taloudestaan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

6.1. Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab

Talousarviokirjassa asetetut sitovat tavoitteet vuonna 2024

- **Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Sipoossa.**
- **Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.**
- **Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.**
- **Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.**

Taloudelliset tavoitteet: nollatulos, rahoituksen kannalta pystyttävä hoitamaan sovitut luottojen lyhennykset ja korot sovitun ohjelman mukaisesti, kassavirta vähintään +/- 0

Yhtiön tilinpäätöksen mukaan yhtiön tilikauden liikevaihto oli 438 327,41 € ja tilikauden tulos 23 997,82 €. Näin ollen taloudellisten tavoitteiden nollatulos ei toteutunut. Kassavirta ei ole arvioitavissa saatavilla olevien tietojen perusteella.

Jäähallin Tilinpäätöksessä mainitaan, että Jäähalli mahdollisti laadukkaan jääurheiluharrastustoiminnan Sipoossa. Jäähalli vahvisti erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä. Jäähallin käyttöaste oli koko 2024 kauden ajan hyvä eli 98% jäähallin aukioloista.

Jäämaksut olivat kilpailukykyisiä suhteessa lähialueen jäämaksuihin. Jäähallia on pidetty hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä PTS:n mukaiset korjaukset suoritettiin ajallaan.

Rahoituksessa sovitut luottojen lyhennykset ja korot hoidettiin sovitun ohjelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunta arvioi Oy Sipoon Jäähallin vuoden 2024 sitovien tavoitteiden toteutuneen.

6.2. Keskinäiset kiinteistösaakeyhtiöt Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18 ja Asunto Oy Tiltalti

Asetetut tavoitteet vuonna 2024–2026 Jussaksentie 14&18 yhtiöille ovat talousarviossa seuraavat.

- Yhtiön taloudellinen tavoite on verotuksellisista syistä nollatulos.

Taloudellinen tulos tilinpäätöstietojen mukaan oli 73 413,32 € v 2024 Jussaksentie 18, joten taloudellinen tavoite ylittyi. Vastaavasti Jussaksentie 14 taloudellinen tulos oli -17 440,05 €, joten taloudellinen tavoite alittui.

Tilinpäätöksessä todetaan seuraavaa: Yhtiön omistamat kiinteistöt on vuokrattu 1.1.2023 alkaen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle kolmeksi vuodeksi. Hyvinvointialue ei käytä vuodelle 2026 vuokraoptiota, vaan ovat ilmoittaneet avaavansa koko vuokrakiinteistösalkkunsu koskevat neuvottelut. Hyvinvointialue tulee jollakin aikataululla määrittelemään oman palveluverkkonsa Itä-Uudellamaalla ja jonkinlainen riski on, että KKOY kiinteistöt tai ainakin toinen niistä jää hyvinvointialueen palveluverkon ulkopuolelle. 7.1.2025 Hyvinvointialue on esittänyt pyynnön vuokrien tarkistamisesta markkinatasoon. Hallitus on valtuuttanut tämän jälkeen Toimitilat-yksikköä kartoittamaan vaihtoehtoja sekä myynnin että vuokraamisen suhteen. Korjauksia suunnitellaan myös tulevaisuutta ajatellen. Ne toteutetaan joko, kun vuokrasopimus on uusittu tai vaihtoehtoisesti omistajan takuita vastaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että on tärkeätä huolella harkita ratkaisua, joka on kunnan eduksi nyt ja myös pidemmällä tähtäimellä.

Asunto Oy Tiltaltin osalta, Taloudellinen tavoite vuodelle 2024: nollatulos ja kassavirta, joka riittää kiinteistön ylläpitoon ja korjauksiin sekä lainanhoitolyhennyksiin ja -kuluihin.

Tarkastuslautakunnan arvio: Saatujen tulos- ja taselaskelmien perusteella arvioidaan, että taloudellinen nollatulos toteutuu (tulos 12,11€) myös tilinpäätöksessä. Arviomme mukaan kassavirta ja tasearvo riittää talouden hoitoon vastaisuudessaakin.

7. Tarkastuslautakunnan muita huomioita

7.1. Sisäinen tarkastus ja sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tarkastusraportti maksukorttien käytöstä osoitti, että prosessit eivät ole olleet hyväksyttävällä tasolla ja vaati välittömiä korjaavia toimenpiteitä mm kirjanpitolain ja hankintalain noudattamiseen viitaten. Tarkastuslautakunta käsitteli ja tarttui asiaan jo edellisessä arviointikertomuksessaan ja tarkastuslautakunnan tiedustelujen ja haastatteluiden perusteella BDO:n tarkastusasiantuntijoiden mukaan mitään systemaattista väärinkäytöstä ei oltu havaittu kenenkään ryhmän/henkilön toimesta maksukorttien käytöstä. Tarkastuslautakunta koki tarpeelliseksi kuitenkin käynnistää erikseen rajattu ja määritelty lisäselvitys osalle vuoden 2023 yrityskorttien tapahtumista. Tarkastuslautakunta arvioi selvitystyön tuloksia syksyllä 2024 mutta ei havainnut lisätarkastusraportissa huomionarvoisia havaintoja. Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja piti asiasta puheenvuoron syksyn 2024 valtuuston kokouksessa kunnanjohtajan raportin yhteydessä. Lisäksi tarkastuslautakunta on saanut raportointia (hankinta-asiantuntijan ja laskentapäällikön toimesta) liittyen päivittäistavarahankintojen seurantaan liittyvistä pistokokeista. Ostoksissa uuden S-Business korttien puitesopimuksen osalta on havaittavissa edelleen pientä parannettavaa. Erikseen tässä yhteydessä on syytä myös mainita, että loppuvuodesta 2024 on tehty tutkintapyyntö Itä-Uudenmaan poliisille tuntemattoman tahon/henkilön toimesta liittyen kunnan maksukorttien tarkastuksen havaintoihin.

Päivittäistavarahankintojen toimintatapojen seuranta tulee jatkaa vuonna 2025 ja sen tulee olla asianmukainen ja riittävä. Kunnassa tulee olla nollatoleranssi kirjanpidollisille puutteille. Jos kehotuksista huolimatta puutteet kortinhaltijan toimesta jatkuu, tulee talousjohtajan matalalla kynnyksellä arvioida maksukortin epäämistä maksukortin vastuuhaltijaltaan.

Vuoden 2024 aikana valmistui kaksi BDO:n tekemää sisäistä tarkastusta, jotka olivat osa vuonna 2023 kunnan tilaamista sisäisistä tarkastuksista. Tarkastuksen kohteena oli käyttötalouden hankintojen tarkastus Yhdyskunta ja ympäristö-toimialalla (toimialan käyttötalouden hankintoja vuosien 2019-2023 ajalta) sekä erillinen tarkastus, jossa kohteena olivat eräät kaavalaskennassa käytettävät työkalut.

Käyttötalouden hankinnoissa tarkastuksen havaintojen perusteella kehoitettiin kehittämään sisäistä valvontaa käyttötalouden hankintojen osalta, liittyen kunnan solmimien puitesopimusten noudattamista puu- ja rautakauppatuotteiden ja polttoainehankintojen osalta. Lisäksi tarkastuksessa kehoitettiin kuntaa kehittämään sisäistä valvontaa liittyen kunnan pienhankintaohjeen noudattamista. Hankintasopimusten puutteisiin ja niiden asiakirjahallintaan sekä projektikirjausten täsmällisyyteen kirjanpito-ohjelmassa suositeltiin puuttumista ja korjaamista. Kehotukset koskivat varsinkin toimialan suurimpia laskutettavia rakennus- ja maarakennusalan palveluntarjoajia.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan useita korjaavia toimenpiteitä on tehty hankintojen tarkastuksen suositusten mukaan, kuten tilinpäätöksessä 2024 mainittukin. Tehokas ja fiksu hankinta on oleellisen tärkeää kasvavalle kunnalle kuten Sipoo on. Kunnan hankinnan tulee olla tehokasta ja asianmukaista, hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita noudattaen. Hankintoja kehittäessä kuitenkin paikallisuus olisi hyvä ottaa huomioon Sipoon kuntastrategian mukaan.

Kaavalaskennan työkaluihin liittyvässä tarkastuksessa yhdyskunta- ja ympäristötoimialan kaavatalouslaskentatyökalun arvioitiin olevan tällä hetkellä hyvällä tasolla. Kunnalla on ollut asemakaavoituksen taloudellisena kannattavuuslaskentatyökaluna käytössään palveluhankintavara, jonka tarkoituksena on mitata palveluiden tuottamiseen rakennettavan infran kannattavuutta. Palveluhankintavaran tavoitetaso on ollut 8 000 euroa asukasta kohden. Laskentakaavan mukaan tontinmyyntituloista vähennetään infrarakennusmenot. Näiden erotus jaetaan kaava-alueen asukasluvulla, jonka osamäärä on yhtä kuin palveluhankintavara. Palveluhankintavaran tulisi kattaa kaava-alueen uusien asukkaiden peruskoulu- ja päiväkotipalveluiden investoinnit ja kunnan ei näin tarvitsisi ottaa lainaa uuden kaava-alueen palveluiden rakentamista varten. Palveluhankintavara ”pakottaa” huomioimaan ja laskemaan, sekä arvioimaan palveluiden rakentamiseen liittyviä kustannuksia. Se on kuitenkin olemukseltaan vain osalaskentatyökalu, koska siinä ei oteta huomioon uuden kaavan kunnalle tuottamaa kokonaistaloudellista tuloa (verokertymät, liittymismaksut, yritysvaikutukset jne) eikä menoa kaavan vaikutusaikana. Sipoon kunnan uudessa kaavatalouslaskentatyökalussa, jota on pilotoitu vuoden 2024 aikana, otetaan aiempaa palveluvaralaskentatyökalua laajemmin huomioon kaavoituksen taloudelliset vaikutukset kuntatalouteen. Kuitenkin laskentatyökalun mahdolliset kehityskohteet nousevat esiin vasta työkalun käyttämisestä kertyvän kokemuksen myötä. Alueen toteuttamisella on pitkävaikutteisia taloudellisia vaikutuksia kuntatalouteen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että uutta maankäyttö- ja elinkeinojaostoa pidetään ajan tasalla kaavalaskentatyökalun kehittämisessä ja avataan tarkastuksen hyödyllisiä havaintoja ja arviointeja tarpeen mukaan.

7.2. Yksittäisten pienhankkeiden eteneminen

Kuntalaisten liikuntaan ja hyvinvointiin vaikuttavat projektit kuten Söderkullan tekojäärata ja kevyen liikenteen väylän siltä Sipoon joen yli Söderkullassa ovat rakennushankkeita, jossa eteneminen on ollut kohtuuttoman hidasta. Molemmat projektit valmistunevat vuoden 2025 aikana mutta vastaavanlaisiin viiveisiin vastaisuudessa ei ole kuntalaisten edun mukaista. Lisäksi kevyen liikenteen väylä Nikkilä–Söderkulla tuo koko kunnalle hyvinvointia. Sen rakentamista ei sovi lykätä.

8. Loppusanat

Sipoon kunnan taloudellinen tulos vuodelta 2024 oli kohtuullinen varsin haasteellisessa talousympäristössä. Seuraavat pari vuotta vaikuttavat ennusteiden mukaan olevan taloudellisesti haastavia. Makrotalouden suhdanne vaikuttaa väkisinkin kasvutahtiin ja kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion välinen rahoitusrakennemalli luo vielä epävarmuutta ennustamiseen.

Sitovien tavoitteiden osalta toteuma parani edellisvuodesta. Tavoitteiden ja mittarien asettamiseen pitää edelleen kiinnittää huomiota, jotta ne ohjaavat kuntaorganisaatiota kehittymään ja parantamaan toimintaansa kunnan strategian toteuttamisessa. Sitovien tavoitteiden saavutettavuuden haastavuuden näkökulmasta tarkastuslautakunta havaitsi varsin suuria vaihteluita. Uuden valtuustokauden myötä strategiakausi tulee uudistumaan vuodesta 2026 eteenpäin. Seuraavalla tarkastuslautakunnalla on kuitenkin tehtävänä arvioida tämän valtuustokauden viimeinen vuosi, 2025. Toiminnan vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointi sekä digitalisaation hyödyntämisen aste korostunevat tulevana vuosina yhä enemmän.

Arviointikertomus 2024 on tämän tarkastuslautakunnan viimeinen arviointikertomus. Työskentely on ollut mielenkiintoista ja avartavaa. Tarkastuslautakunta haluaa esittää kiitoksensa vierailijoilleen tarkastuslautakunnan kokouksissa, tilintarkastustiimille, tarkastuslautakunnan kokouksia tukeneelle sihteereille sekä valtuustolle hyvästä yhteistyöstä koko neljän vuoden toimikauden ajan.

Kunnan henkilöstölle tarkastuslautakunta haluaa osoittaa kiitoksensa toiminnastaan kuntamme ja kuntalaistemme hyväksi.

Lopuksi tarkastuslautakunta muistuttaa kuntalaisia ja viranhaltioita, että kunta on juuri niin vahva kuin sen heikoin lenkki on. Kaikkien osastojen pitää kyetä tukemaan toisiaan yli rajojen, ja henkilöresursseihin pitää panostaa koulutusten ja työpaikkahyvinvoinnin edistämiseksi. Kaikkia ikäluokkia pitää tukea kulttuurin, ulkoilun ja peruspalveluiden osalta tasapuolisesti myös vastaisuudessa.

Sipoo on Paras – nyt ja aina.

9. Allekirjoitukset

Sipoossa, 13. päivänä toukokuuta 2025

Thomas Sundström
Puheenjohtaja

Markus Söderqvist
Varapuheenjohtaja

Sari Kuuppo
Jäsen

Laura Laakso
Jäsen

Danita Westphal
Jäsen